

291
6

NOBEL ÖDÜLÜ
steinbeck

BÜTÜN ESERLERİ 6

İNCİ

BİLGİ YAYINEVİ

1974

STEINBECK / İNCİ

6

BİLGİ YAYINLARI : 291
JOHN STEINBECK BÜTÜN ESERLERİ : 6

ISBN 975 - 494 - 011 - 8
95 06 Y. 0105 0772

Birinci Basım 1984
İkinci Basım 1988

JOHN STEINBECK

Bütün Eserleri

6

İnci

Türkçesi Belkıs Çorakçı

BİLGİ YAYINEVİ

kapak düzeni : fahri karagözoğlu

JOHN STEINBECK / BÜTÜN ESERLERİ

1. Yukarı Mahalle
2. Sardalye Sokağı
3. Tatlı Perşembe
4. Alev
5. Al Midilli
6. İnci
7. Fareler ve İnsanlar
8. Mutsuzluğumuzun Kışı
9. Cennet Çayırıları
- ** 10. Ay Battı
11. Gazap Üzümleri
12. Bilinmeyen Bir Tanrıya
13. Bitmeyen Kavga
14. Altın Kupa
15. Kısa Süren Saltanat
16. Aşk Otobüsü

O dev incinin hikâyesi, hâlâ anlatılır durur kasabada. Nasıl bulunmuş; sonra, nasıl yitip gitmiş... Kino'yu, Balıkçı Kino'yu da anlatırlar; kansı Juana'yı, bebekleri Coyotito'yu da. Dillerde sık sık yinelenip durduğu için bu öykü herkesin kafasına mih gibi girmiş, iyice yerleşmiştir artık. Ve yüreklere işleyen her önemli öyküde olduğu gibi, bunda da iyilikle kötülük, akla kara, uğurlu olanla uğursuzluk vardır yalnızca. İkisinin ortası diye hiçbir şey yoktur.

Kıssadan hisse: Bu öyküden herkes kendince bir anlam çıkarır kuşkusuz, yaşamından bir şeyler de katarak. Her neyse, "Şöyle rivayet ederler ki...

I

Kino, daha ortalık ışımadan, alacakaranııkta uyandı. Yıldızlar hâlâ parlıyordu. Gün ışığı, gökyüzünün doğusunda belli belirsiz soluk bir aydınlık oluşturmuştu. Horozlar nicedir ötüyordu. Erken-ci domuzlar kırık dalların, tahta parçalarının altını üstüne getirip yiyecek aramaya başlamışlardı bile. Kıyıda saz kulübenin dışında, bir kuş sürüsü cıvıldaşıp duruyor, ton balıklarının yığılı durduğu yerde kanat çırpıyorlardı.

Kino gözlerini açtı, önce rengi gittikçe ağaran dikdörtgene, kapıya baktı, sonra gözlerini Coyotito'nun mışıl mışıl uyumakta olduğu asma ip salıncağa dikti; en sonra da karısı Juana'ya çevirdi başını. Juana yanında hasır şiltede yatıyordu. Mavi şalvarla burnunu, göğüslerini ve

sırtını örtmüştü. Açıldı gözleri. Kino ne zaman uyansa, onu hep uyumamış, gözleri açık bulurdu. Ufacık yıldızlar yansıtan kara gözleriyle Kino'ya bakıyordu. Onu, her sabah nasıl kendisine bakar bulmuşsa, Kino bu kez de öyle bulmuştu yine...

Dalgaların kumsala vuran seslerini duydu Kino. Çok güzeldi. Gözlerini yeniden yumdu, ezgiyi dinlemeye çalıştı. Belki bir tek ondan çıkıyordu bu, belki de köy insanlarının hepsinden... Halkı, bir zamanlar nice büyük türküler üretmiş bir soydan geldiği için görüp düşündükleri, çalışıp uğraştıkları her şey bir türkü olup çıkmıştı. Çok eski geçmişlerden sürüp gelirdi, her şey yitip gider, türküler kalırdı geride. Kino biliyordu hepsini, ne var ki, artık yeni türküler eklenmiyordu bunlara. Hoş, bunun anlamı, kişiye özgü türküler de yok demek değil elbet. Kino'nun kafasının içinde, şu anda bile bir türkü vardı. Açık seçik ve yumuşak. Ah, bu türküyü bir söyleyebilse, Aile Türküsü derdi ona.

Nemli havadan korunmak için örtüsünü burnuna dek çekmişti. Yanıbaşında duyduğu bir kıpırtıyla oraya döndü. Juana sessiz, çıt bile çıkarmadan, yatağın-

dan kalkıyordu. Derisi kalınlaşmış çıplak ayaklarını diri diri basarak, Coyotito'nun uyuduğu salıncağa yürüdü, yumuşak, tatlı bir sesle eğilip bir şeyler mırıldandı Juana.

Coyotito, bir an yukarıya baktı, gözlerini yumdu sonra, dalıp gitti yine.

Juana sönmüş ateşe yürüdü, eğilip kömürleri eşeledi. Bir sazla yellekleyip kıvılcımları canlandırdı; saz ve dal parçalarını kırıp ateşe attı.

Bu kez Kino kalktı; battaniyesini başına, ağzına burnuna, omuzlarına sardı; sandaletlerini ayaklarına geçirdi, ağaran günü gözlemeye çıktı.

Kapının önüne çömeldi, battaniyenin uçlarıyla dizlerini örttü. Körfez bulutlarının ta yükseklerde alev rengine dönüştüğünü gördü. Bir keçi yaklaştı, Kino'yu kokladı, soğuk sarı gözleriyle baktı. Kino'nun arkasında bir yerde Juana'nın yaktığı ateş harladı; saz damın içine ve duvarlardaki aralıklardan dışarıya ışıktan mızraklarını saçtı, kapıdan ötelere kare biçiminde titrek bir aydınlık yayıldı. Geç kalmış bir pervane, ateşi bulma umuduy-

la hemen içeriye daldı. Kino'nun arkasında Aile Türküsü duyulmaktaydı. Türkünün davul vuruşları da, Juana'nın sabah ekmeği için mısır ununu yoğurup vurduğu taştan geliyordu.

Şafak ardından hızla geliverdi. Önce bir solgunluk, derken bir parıltı, bir aydınlık... ve sonra, bir ateş patlamasıyla güneş körfez sularından çıkarak yükseldi. Kino gözlerini bu parlamanın kamaştırıcı etkisinden koruyabilmek için yere baktı. Mısır ekmeklerinin pat pat vurulup yassıltılmasının sesi geliyordu evden. Onunla birlikte, tepsiden yayılan mis gibi sıcak koku. Yerlerde karıncalar kaynaşıyordu. Kocaman, siyah, parlak vücutlular da, ufacık, rengi tozsuz, ayağına çabuk karıncalar da habire gidip geliyorlardı. Boz renkli küçük bir karınca, dev bir karıncanın kendisine kumlardan kurduğu tuzaktan kurtulmaya savaşıırken, Kino bir tanrı gibi onu yukarıdan, ilgisizce izledi. Sıska, ürkek bir köpek yavrusu yaklaştı, Kino'dan tatlı bir söz duyunca hemen oraya kıvrıldı, kuyruğunu özenle ayaklarının üzerine yerleştirdi, soylu bir incelikle çenesini bu tümseğe dayadı. Kara bir kö-

pekti. Kaşlarının olması gereken yerde altın sarısı benekler vardı. Bu da her sabah gibi bir sabahtı işte. Ama sabahlar arasında enikonu kusursuz bir sabahtı.

İpin gıcirtısını duydu. Juana, Coyotito'yu salıncağından almıştı. Sonra onu temizledi, kendi şalına sardı, kavrayıp başını memesine götürdü. Kino bütün bunları hiç bakmadan görebiliyordu. Juana yumuşak sesiyle çok eski bir türküyü söylüyordu. Bu türkü yalnızca üç türlü sestene oluşuyordu; ama aradaki sessizliklerden çok çeşitli uyarlamalar çıkıyordu. Bu da Aile Türküsünün bir bölümüydü. Her şey bir bölümdü. Bazen acı veren bir ses birikimi halinde yükseliyor; insanın boğazına tıkanıyor, işte güven budur, sıcaklık budur, **Bütünlük** bu demektir, diyordu.

Saz çitin ötesinde başka saz damlar da vardı. Onlardan da duman çıkıyor, oralardan da kahvaltı sesleri geliyordu. Ama o türkü başka bir türküydü. Onların domuzları, başka domuzlardı; karıları da Juana değildi. Kino gençti, kuvvetliydi. Simsiyah saçları kahverengi alnına dökülüyordu. Gözleri sıcacık, keskin bakışlı ve parlak, bıyığı ince ve sertti. Battaniye-

sini artık burnundan indirdi. O karanlık, zehirli hava gitmiş, evin üstüne güneş düşmüştü. Saz çitin yanında iki horoz birbirine eğildiler, kanatlarını gerip gösteriş yaptılar, boyun tüyleri dimdik ayağa kalktı. Zorlama bir dövüş olacaktı. Eğitilmiş horoz değildi ki bunlar! Kino bir an onları seyretti; sonra gözleri yukarıya, kıyıdan gelip tepelere doğru uçan yaban kumru-larına döndü. Dünya uyanmıştı artık. Kino da kalktı, saz kulübesine girdi.

O, kapıdan girerken Juana da parıldayan ateşin başından ayağa kalktı, Coyotito'yu salıncağına koydu; sonra kendi siyah saçlarını tarayıp iki örgü halinde topladı, uçlarına yeşil kurdeleler bağladı. Kino ateşin yanına çömeldi, mısır ekmeklerinden bir tanesini dürümlledi, bulamaca batırıp yedi. Biraz da **pulque** içti. Şenlik ve bayram günleri dışında bildiği tek kahvaltı buydu. Bir de bisküviyle karnını doyurduğu o inanılmaz Fiesta günü vardı. Yediği bisküviler neredeyse öldürüyordu onu. Kino bitirince, Juana ateşin yanına döndü, o da kahvaltısını etti. Eskiden konuşurlardı... ama yalnızca bir alışkanlık olduktan sonra konuşmaya gerek yoktu

kil Kino hoşnutlukla içini çekti, konuşma bu demekti işte.

Güneş, saz damı ısıtıyor, duvarlardaki aralıklardan içeriye giderek uzayan ışıklarını yolluyordu. Bu ışıklardan biri Coyotito'nun uyumakta olduğu salıncak kutuyu tavana bağlayan iplere düştü.

İkisinin de gözlerini salıncağa çeviren oradaki ufacık bir kıpırtı oldu. Kino ile Juana oldukları yerde dondular. Salıncağı tavandaki direğe bağlayan ipin üzerinde bir akrep yavaş yavaş yatağa doğru inmekteydi. Kuyruğunu dümdüz arkaya doğru uzatmıştı ama, bir anda yukarıya kıvrması işten değildi.

Kino'nun soluğu burun deliklerinde ısıklar çalıyordu. Bunu engellemek için ağzını açtı. Derken yüzündeki şaşkınlık da vücudundaki katılık da yok oldu. Kafasında artık yeni bir türkü vardı. Kötülüğün türküsü, düşmanın ezgisi, ailenin her tür düşmanının yabanıl, gizli, tehlikeli ezgisi... onun altından da hâlâ Aile Türküsünün yakınan iniltisi geliyordu.

İp üzerindeki akrep salıncağa çok yavaş ilerliyordu. Juana, kısık sesle bu

tür uğursuzlukları durduracak eski bir büyüü gizli gizli mırıldanırken, sıkılı dişlerinin arasından da Meryem Ana'ya dua ediyordu. Ama Kino harekete geçmişti. Yatağa sessizce kaydı. Hiç ses çıkarmadan, süzülür gibi. Elleri önüne uzanmış, avuçları yere bakıyor, gözlerini akrepten hiç ayırmıyordu. Aşağıda, asılı salıncağın içinde Coyotito gülücüklerle "agu! agu!" diye sesler çıkararak minik ellerini akrebe uzatıyordu.

Kino kendisine dokunacak denli yaklaştığında tehlikeyi sezdi akrep. Hemen durdu. Kısa, kesik devinimlerle bükülüp sırtına dikilen kuyruğunun ucundaki kıvrık iğne parıldadı.

Kino kıpırdamadan duruyordu. Juana'nın o eski büyüü mırıldandığını duydu yine. Düşmanının kötü ezgisi uğulduyordu. Akrep kıpırdayana kadar o da kıpırdamazdı. Akrep kendisine doğru geldiğini sezdiği ölümün kaynağını aramaktaydı. Kino elini ağır ağır usulca kaldırdı. İğneli kuyruk birden dikildi. O anda, Coyotito kahkahalar atarak ipi sarstı, akrep de düştü.

Kino'nun elleri onu yolda yakalamak

için uzandı, akrep parmakları arasından kaydı, bebeğin omzuna düştü, düşer düşmez de onu soktu. Kino o anda hırlayarak onu parmaklarıyla kavradı, elinde ezdi. Yere fırlattı, toprak zemin üzerinde yumruğuyla vura vura yok etmeye çalıştı. Coyotito salıncağında acıyla bağıırıyordu. Ama Kino düşmanı, toprağın üzerinde ıslak bir leke haline gelene kadar ezmeyi, üzerinde tepinmeyi sürdürdü. Dişleri görünüyor, gözleri ateş saçıyor, kulaklarında Düşmanın Türküsü uğulduyordu.

Juana bebeği kollarına almıştı. Çevresi şimdiden kızarmaya başlayan deliği buldu, dudaklarını dayadı, hızla emdi, tükürdü, yine emdi... Coyotito hâlâ bağıırıyordu.

Kino dönenip duruyordu; umarsızdı, elinden bir şey gelmiyordu.

Bebeğin çığlıklarına komşular yetişti. Saz damlarından bir anda boşaldılar. Kino'nun ağabeyi Juan Tomás'la şişman karısı Apolonia ve dört çocukları kapıya yığılıp girişi tıkadılar. Onların gerisinde ötekiler, içeriyi görmeye çalışıyordu. Küçük bir çocuk, bacaklar arasından emekleyerek yaklaşıp baktı. Önde duranlar ar-

kadakilere şu sözleri iletiler: "Akrep! Be-beği akrep sokmuş."

Juana yarayı emmeye bir an ara verdi. Küçük delik emilince biraz irileşmiş, kenarları beyazlaşmıştı ama, kırmızılık akkansı katı bir şişlik halinde çevreye yayılmıştı. Bu insanların hepsi akrep nedir bilirdi. Yetişkinler bile akrep sokmasından iyice hasta olabilirdi. Oysa bebek, zehire dayanamayıp ölebilirdi. nce şişme, ateş ve boğaz sıkışması başlardı, sonra karında ağrılı kasılmalar... vücuda yeterli zehir girdiyse Coyotito'nun öleceğini biliyorlardı. Ama bu arada, sokuntunun acısı azalmaya başlamıştı. Coyotito'nun çığlıkları yavaş yavaş iniltiye dönüşüyordu.

Kino, sık sık, o sabırlı, incecik karısındaki demir dayanıklılığına şaşıp kalırdı. Boyun eğen, saygılı, neşeli, sabırlı biri olan Juana doğum sancısında bile sırtını kamburlaştırıp dişini sıkımış, ağzından tek çığlık çıkmamıştı. Öyleki, yorgunluğa ve açlığa Kino'dan bile daha dayanıklıydı. Kano'ya bindikleri zaman, güçlü bir erkek gibiydi. İşte şimdi de çok şaşılacak bir istekte bulunuyordu:

"Doktor," dedi, "Git, doktoru al getir!"

Bu söz, saz çitin gerisindeki küçük alanda tıklım tıklım duran kalabalığın ta arkalarına dek uzandı. Aralarında yineleyip durdular. "Juana, doktoru istiyor!" İnılmaz, müthiş bir şeydi doktoru istemek. Hele onu getirebilmek, ne şaşırtıcı bir olay olurdu. Doktor saz evlere hiç gelmemişti çünkü. Kasabanın taş evlerinde oturan zenginlere bakmak tüm vaktini alıyorken, ne diye kalkıp buralara gelsindi?

"Gelmez," dedi bahçedeki insanlar.

"Gelmez buraya," dedi kapıdaki insanlar... ve bu, Kino'ya da ulaştı.

"Doktor gelmez ki," dedi Kino, Juana'ya.

Juana gözlerini kocasına dikti. Gözleri bir dişi aslanın gözleri kadar soğuktu. Juana'nın ilk bebeğiydi bu... tüm dünyasında ondan başka bir şey yoktu. Kino onun gözlerindeki kararlılığı gördü, kafasında Aile Türküsü olağanüstü bir sesle çınladı.

"Öyleyse biz ona gideriz," dedi Juana. Bir eliyle koyu mavi şalını başına örttü, bir ucunu kıvrıp içine inleyen bebeği

yatırdı, öbür ucunu da kaldırdı, bebeğin yüzünü örterek, gözlerini parlak ışıktan korudu. Kapıdaki insanlar ona yol vermek için arkadakileri daha gerilere doğru ittiler. Kino da onun peşinden çıktı. Çitin kapısından geçip toprak yola ayak bastılar... komşular da onların ardı sıra yürüdü.

Olay tüm mahalleye malolmuştu. Hızlı ama sessiz adımlarla kasabanın merkezine doğru ilerlediler. Önde Juana ile Kino, onların arkasında Juan Tomás ile hızlı hızlı yürürken göbeği hoplayıp duran Apolonia; sonra bütün komşular ve iki yanda komşu çocukları yürüyordu. Sarı güneş hepsinin siyah gölgelerini önlerine düşürüyor, kendi gölgelerine basa basa yürüyorlardı.

Saz evlerin bitip, sıvalı taş evlerin başladığı bölgeye geldiler. Kunt, sağlam duvarların ardında serin bahçelerin bulunduğu, içerde küçük fıskiyelerin oynadığı, sarmaşıkların duvarlara tırmandığı, mor, turuncu ve beyaz çiçek açtığı yerdı burası. Gizli bahçelerden kafeslerdeki kuşların civıltısıyla, serin suyun taşlara çarpan şı-pırtısı duyuldu. Topluluk, ışığın göz ka-

maştırdığı meydanı geçti, kilisenin önünden yürüdü. Daha kalabalık olmuşlardı şimdi. Hızlı adımlarla gelip yeni katılanlara, öncekiler, bebeği nasıl akrep soktuğunu, babayla annenin nasıl onu doktora götürmekte olduğunu anlatıyorlardı.

Yeni katılanlar, özellikle de parasal konularda uzmanlaşmış kilise dilencileri, hemen Juana'nın eskimiş lacivert eteğine göz atıyor, mavi şalındaki yırtıkları görüyor, örülü saçlarının uçlarındaki yeşil kurdelelerin değerini ölçüp biçiyor, Kino'nun battaniyesinin yaşını, elbiselerinin kaç bin kere yıkanmış olduğunu kestiriyor, onların yoksullar olduğuna karar veriyor, ne gibi bir dram sahnelenecek diye, görmeye geliyorlardı. Kilisenin önündeki dört dilenci kasabada olup biten her şeyi bilirlerdi. Günah çıkarmaya gelen genç kadınların yüzlerinden anlam çıkarmakta da uzmandılar. Onlara dışarı çıkarken bir daha baktılar mı, günahın cinsini hemen anlarılardı. Her küçük rezilliği, ayrıca çok büyük suçları da bilirlerdi. Geceleri bile kilisenin duvarlarının dibinde, her zamanki yerlerinde uyurlardı. Kimse onların haberi olmadan gelip avuntu aramasın di-

yeydi bu. Tabii, doktoru da bilirlerdi. Doktorun ne cahil, ne acımasız, ne hasis, ne obur olduğunu hep bilirlerdi; sadaka diye gönülsüzce verdiği küçük, kahverengi kurşları da. Doktordan gelip kiliseye sokulan cesetleri az mı görmüşlerdi? Şimdi sabah âyini bitmişti, işler de durgunlaşmıştı bu saatlerde, onlar da alayın ardına takıldı. Dirençli toplum araştırmacılarıydı bunlar. Kendi insanlarını çok iyi tanırlardı. Akrebin soktuğu yerli bebek konusunda tembel, şişko doktorun ne yapacağını görmeye gidiyorlardı şimdi.

Telaşlı topluluk, sonunda doktorun evinin duvarındaki kocaman kapıya vardı. İçerden yine kafesteki kuşların ötüşünü, suların taşlara çarpışını, uzun saplı süpürgelerin taşları süpürüşünü duydu. Evde kızarmakta olan domuz pastırmasının kokusu burunlarına kadar ulaştı.

Kino bir an kararsızlık geçirdi. Bu doktor, kendi halkından değildi. Bu doktor, hemen hemen dört yüz yıldan beri Kino'nun soyunu döven, aç bırakan, soyan, onlardan tiksinen, üstelik de onları korkutan bir soydan geliyordu. Yerliler kapıya bu yüzden çekine çekine yaklaşırlardı. Ki-

no, o ırktan birine yaklaştığı zaman hep olduğu gibi; yine kendinde bir zayıflık, bir korku, bir öfke duydu. Öfkeyle korku at-başı giden şeylerdi. Doktoru öldürmek, ona doktorla konuşmaktan daha kolay gelirdi. Çünkü doktorun ırkı, Kino'nun ırkıyla konuştuğu zaman, sanki karşısındakiler hayvanmış gibi konuşurdu. Bu yüzden, Kino elini kapıdaki demir halka tokmağa doğru kaldırırken içinde bir öfke kopardı; kulaklarında düşmanın türküsünün hızlı vuruşlu ezgisi uğuldadı, dudakları dişlerinin üzerinde gerildi; ama sol eli de şapkasını başından çıkarmak üzere yükseldi. Demir halka kapıya vurdu. Kino şapkasını çıkardı, durup bekledi. Coyotito, Juana'nın kollarında biraz inledi, Juana ona yumuşak sözcükler söyledi. Berikiler daha iyi görebilmek ve duyabilmek için sıkıştı, birbirlerine yaklaştı.

Az sonra büyük kapı birazcık açıldı. Kino bahçenin yeşil serinliğini, fıskiyeli havuzu görebiliyordu. Kapı aralığından kendisine bakan adam, kendi ırkindandı. Kino onunla kendi dilinde konuştu. "Bebeği... ilk çocuğumuzu... akrep soktu," dedi. "Bir sağaltıcının bakması gerek."

Kapı biraz itildi. Uşak aynı dille konuşmak istemedi. "Bir dakika bekleyin," dedi. "Ben gidip bakayım!" Sonra kapıyı kapayıp sürgüyü de yerine oturttu. Yakıcı güneş, insanların kara gölgesini beyaz duvarın üzerine düşürüyordu.

Doktor, odasında, yüksek yatağında doğrulmuş oturmaktaydı. Üzerinde Paris'ten getirtilme kırmızı ipekli sabahlığı vardı. Son zamanlarda göğsü, iliklediği zaman biraz gerilir olmuştu. Kucağındaki gümüş tepside, gümüş bir kakaodenlikle incecik porselenden minik bir fincan duruyordu. O kadar narin bir şeydi ki, doktor onu o koca eliyle tutup kaldırdığı, başparmağıyla işaretparmağı arasına alıp diğer üç tombul parmağını değmesin diye uzağa doğru açtığında çok gülünçtü. Gözleri şişkin, küçük yağ torbacıklarının içine oturmuş gibiydi. Ağzının köşeleri hoşnutsuzca aşağıya kıvrıktı. Giderek iyice şişmanlıyordu. Sesi de boğazında kat kat sıkışan yağlar yüzünden pek boğuk çıkıyordu. Yanıbaşındaki masanın üzerinde, doğu işi bir gong'la bir kâse içinde sigaralar vardı. Odanın döşeniş biçimi

ağır, koyu renk, iç karartıcıydı. Duvardaki resimler hep dinselci. Ölmüş karısının kocaman, renkli fotoğrafı da asılıydı... Eğer vasiyet etti diye kendi özel servetinden para ayrılıp düzenlettirilen âyinlerin gerçekten yararı olduysa, şu sıra cennette olmalıydı karısı. Doktor yaşamının kısa bir süresinde, soylu dünyanın bir parçası olmuş, ondan sonraki yaşamı da hep Fransa'ya duyduğu özlemle ve Fransa anılarıyla dolu geçmişti. "İşte ona uygar yaşam derim ben," diyordu. Uygar yaşam dediğı şey, azıcık maaşıyla hem bir metres tutabilmesi, hem de lokantalarda yemek yiyebilmesiydi. Kâsedden fincana yine kakao doldurdu, içine bir bisküviyi parmaklarıyla ufaladı. Bahçe kapısını açan uşak, odanın açık duran kapısında belirdi, efendisi kendisini görsün diye bekledi.

"Evet?" diye sordu doktor.

"Bir garip yerli bebeğini getirmiş. Dediğine göre, bebeğı akrep sokmuş."

Doktor öfkesinin kabarmasına izin vermeden önce fincanı tepsiye bıraktı.

"Böcek sokmuş garip kızılgerilileri iyileştirmekten başka yapacak işim yok

mu benim? Doktorum ben, baytar değilim ki!"

"Evet, efendim," dedi uşak.

"Parası var mı?" diye sordu doktor. "Yoktur... hiçbir zaman paraları olmaz bunların. Dünyada bir tek ben... bir tek ben beleş çalışmak zorundayım... bıktım usandım artık. Bak bakalım, paraları var mıymış!"

Uşak bahçe kapısını azıcık aralayıp dışarda bekleyen insanlara baktı. Bu sefer eski dilde konuştu.

"Tedavi için ödeyecek paranız var mı?"

Kino, battaniyesinin altında gizli bir yere uzandı, birkaç kez katlanmış bir kâğıt çıkardı. Onu kat kat açtı, sonunda küçücük, çekirdek gibi biçimsiz sekiz tane inci çıktı. Küçük çıbanlar gibi gri ve çirkindiler. Yassılmışlardı. Hemen hemen değersizdiler. Uşak kâğıdı aldı, kapıyı tekrar kapadı. Ama bu kez geri dönmesi uzun sürmedi. Kapıyı ancak kâğıdı uzatabilecek kadar araladı.

"Doktor sokağa çıkmış," dedi. "Önemli bir olay için çağırmışlar." Sonra utancından kapıyı çabucak kapadı.

O anda geride kalan insanları büyük bir utanç dalgası dolaştı. Kalabalık eriyip kayboldu. Dilenciler kilisenin basamaklarına döndüler; yolda katılan ayaklar uzaklaştı, komşular da Kino'nun küçük düştüğünü görmemek için oradan ayrıldılar.

Kino uzun bir süre, yanında Juana ile o kapının önünde durdu. Sonra şapkasını yavaşça başına koydu, birdenbire kapıya korkunç bir yumruk patlattı. şaşkın gözlerle yarılan parmak eklemlerine, aralarından sızan kanlara baktı.

II

Kasaba geniş bir koyun kıyısındaydı. Sarı badanalı eski yapılar kumsalı kucaklardı. Kumsalda Nayarit'den gelmiş mavili beyazlı kanolar çekili dururdu. Kuşaklardan beri korunurdu bu kanolar. Üzerlerine katı, kabuk gibi, suya dayanıklı bir alçı sürülerek korunurdu. O alçının yapımı, balıkçı halkın sırrıydı. Yüksek kenarlı, soylu kanolardı bunlar. Baş ve kış bölümleri hafif kıvrıktı. Ortadaki yuvaya dikili direkte küçük bir yelken açılabilirdi.

Kıyı sapsarı kumdu. Ama kıyıda kum yerine, deniz kabukları ve yosun birikintileri vardı. Yengeçler kumdaki deliklerinde yaşar, kuytu yerlerde küçük istakozlar yuvalarına girip girip çıkarlardı. Denizin dibi sürünen, yüzen, büyüyen varlıklarla doluydu. Kahverengi yosunlar yumuşak

akıntılarla dalgalanıyor, yeşil, upuzun deniz otları sallanıyor, saplarına ise küçük deniz atları tutunuyorlardı. Benekli **bote-te** denilen zehirli balıklar bu yeşil otların dibinde yatar, parlak renkli yüzen yengeçler onların çevresinde dolaşırdı.

Kumsalda kasabanın aç köpekleriyle arsız domuzları, suların karaya attığı ölü balıklarla kuşları ararlar, bu arama hiçbir zaman son bulmazdı.

Henüz sabahın erken saatleri olmakla birlikte, sis daha şimdiden yükselmişti. Bazı varlıkları büyüten, bazılarını görünmez hale getiren kesinlikten uzak bir hava katmanı tüm körfezin üstüne çökmüş gibiydi. Bütün görüntüler gerçek dışı olduğundan, görünen şeylere güvenilemezdi. Bu yüzden denizle karanın bazı kesin netlikleri yanında, düşsel bir belirsizliği vardı. Belki de körfez halkının ruhlara, yanılsamalı şeylere inanıp da, gözleriyle gördükleri mesafe ve biçimlere asla güvenmemeleri bundandı. Kasabadan bakıldığında, koyun karşı kıyısı olan yerde denizin içinden biten mangrov ağaçlarının bazıları çok net denilecek kadar belirgin şekilde gözükürken; ikinci bir ağaç

kümesi sisli, kara-yeşil bir lekeden oluşuyor olabilirdi. Karşı kıyının bir bölümü suya benzer bir pırıltının içinde gözden kaybolurdu. Görüşlerde hiçbir kesinlik, hiçbir güvenirlilik olamazdı. Gördüğünüz şey gerçekte var mıydı, yok muydu, bilemezsiniz. Ve körfez halkı, her yerin de böyle olduğunu sanır, böyle olmasını beklerdi. Bu durum onlara yadırgatıcı gelmezdi.

Bakırımsı bir pus suyun üzerine inmişti. Sıcak sabah güneşi bu sise vuruyor, onu kör edici biçimde titreştiriyordu.

Balıkçıların saz damları kumsalın gerisinde, kasabanın sağındaydı. Kanolar da bu yöreye çekilmişti.

Kino ile Juana yavaş yavaş kumsala indiler, Kino'nun yaşamındaki tek değerli malı olan kanosuna doğru yürüdüler. Çok eskiydi bu kano. Kino'nun dedesi, Nayarit'den getirmişti onu. Getirmiş, Kino'nun babasına vermişti. Kino'ya böyle ulaşmıştı bu kano. Kino'nun hem varlığı, hem ekmek kapısıydı. Teknesi olan bir erkek, karısına her zaman bir şeyler yedirebilecek demektir. Açlıktan ölmeye karşı bir güvenceydi tekne. Kino her yıl babasının

öğrettiği gizli yönteme göre kanosunu, kabuk gibi katı bir alçıyla sıvardı.

Kanonun yanına geldi, baş tarafına her zamanki gibi sevgiyle dokundu. Dalış kayasını, sepetini ve iki ipini kanonun yanına, kumların üzerine bıraktı. Sonra battaniyesini katladı, kanonun burnuna serdi.

Juana, Coyotito'yu battaniyenin üzerine yatırdı, kızgın güneş gelmesin diye üstüne kendi şalını örttü. Coyotito sessizdi şu anda. Ama omzundaki şişlik boynuna, kulağının altına kadar yayılmıştı. Yüzü şişti. Yanakları alev alev yanıyordu. Juana kıyıya gidip suyun içine doğru yürüdü. Biraz kahverengi yosun topladı, ezip, yoğurup lapa haline getirdi, bebeğin şiş omzuna yaydı. Bu da her ilaç kadar etkiliydi. Belki doktorun yapabileceğinden daha bile iyiydi. Gelgelelim, saygınlığı yoktu bu ilacın. Çünkü ilkeldi ve bedavaydı. Coyotito'nun karnı hiç ağrıamamıştı. Belki Juana zehiri zamanında emmişti. Zehiri emmiş, yok etmiş olabilirdi; ama, ilk göz ağrısıyla ilgili kaygılarını emip yok edememişti. Doğrudan doğruya bebeğin iyileşmesi için dua etmiş de değildi. Birinci bulup onun parasıyla bebeği iyileşti-

recek doktoru tutabilmek için dua etmişti. Çünkü insanların kafası da, körfezin görünümü kadar pusluydu.

Kino ile Juana kanoyu kumların üzerinden suya kaydıldılar. Baş tarafı yüzmeye başlayınca Juana bindi, Kino kıç tarafı da itip suya indirdi, rahatça yüzüp dalgaların üzerinde titrer hale gelinceye kadar kanonun yanında yürüdü. Daha sonra Juana ile Kino çift kanatlı küreklerini belli bir zaman aralığı ile denize daldırıp çıkarmaya başladılar; kano suyu yararak, tıslayarak, hızla ilerledi. Öteki inci avcıları çoktan çıkmışlardı denize. Az sonra Kino onları sisin içinde kümelenmiş durumda gördü. İstiridye tarlasının üzerindeydiler.

Suların altına vuran günüşiği, dipteki istiridye yatağını da ısıtıyordu. Parlak inci istiridyeleri, kayalık tabana yapışık saklı dururdu. Dip, kırılmış, açılmış istiridyelerin boş kabuklarıyla doluydu. Geçmiş yıllarda İspanya Kralını Avrupa'da büyük bir güç haline getiren işte bu yataktı. Savaşlarının giderleri bu yataktan çıkmış, kiliseleri bu sayede bezenmiş, Kralın ruhu bu sayede kurtulmuştu. Kabukları ufacık

eteklere benzer kırmalarla süslü, üstlerine minik midyeler yapışmış gri istiridyeler... eteklerine küçük yosun parçaları takılmış, çevrelerinden üstlerine yengeçlerin tırmandığı istiridyeler... Bir kaza gelebilirdi bu istiridyelerin başına. Bir kum zerreciği kabuğun aralığından içeriye girebilir, kas dokularının arasına yerleşip; onları zedeleyebilirdi. O zaman kas da kendini koruyabilmek için o zerreciğin çevresini düzgün bir tabakayla kaplardı. Ama bir kez başladı mı, kas dokusu o yabancı varlığı tekrar tekrar astarlamayı sürdürür, sonunda bir akıntı çatışması sırasında o cisim kopup düşene, ya da istiridye öldürülüp, yok edilene kadar büyütüp dururdu onu. İnsanlar yüzyıllardan beri dalıyor, istiridyeleri yatağından koparıyor, kabuklarını açıyor, içinde astarlanmış tanecik arıyorlardı. Balık sürüleri bu yatağın yakınında yaşıyor, insanların aradıktan sonra tekrar suya attığı istiridyelerle besleniyor, onların parlak iç kabuklarına yapışanları kemiriyorlardı. Ama inciler birer kazaydı. İnci bulmak bir şanstı. Tanrı o insanın sırtını okşamış demekti. Ya da tanrılar. Ya da ikisi birden.

Kino'nun iki ipi vardı. Biri ağırlık kayasına, öteki sepete bağlıydı. Gümleğiyle pantolonunu çıkardı, şapkasını kanonun tabanına koydu. Kayayı bir eline, sepeti öbür eline aldı, kanonun kenarından ayaküstü denize doğru kaydı. Ağır kaya onu dosdoğru dibe götürdü. Önce arkasından baloncuklar yükseldi, sonra su durulaştı, Kino görmeye başladı. Yukarda denizin yüzeyi parlak bir ayna gibiydi. Yer yer aynanın alt tarafına uzanan kano dipleri görünüyordu.

Kino suyu çamur ya da kumla bulandırmamak için sakınarak ilerledi. Ayağını kayanın kıvrıntısına geçirdi, elleri hızla işe koyuldu. İstiridyeleri koparıyor, kimini tek tek, kimini kümeler halinde yerinden asılıp söküyor, sepete koyuyordu. Bazı yerlerde istiridyeler birbirine tutunmuş durumda olduklarından hep birlikte kopuyorlardı.

Kino'nun halkı, olup biten ya da varolan her şeye türkü yakardı. Balıklara da türkü düzmüşlerdi. Öfkeli denize de, uysal denize de, ışığa da, karanlığa da, güneşe de, aya da... ve bütün bu türküler Kino'nun içinde, halkının yüreğindeydi.

Söylenmiş olan her türkü. Unutulmuş olanları bile.

Sepetini doldururken de bir türkü Kino'nun içindeydi. Ezginin uyumlu vuruşları, tutulu soluğunun oksijenini yiyen kalbinin vuruşlarıydı. Türkünün ezgisi ise gri-yeşil sular, kıpırdayan hayvanlar, yanibaşından hızla geçip uzaklaşan balık sürüleri. Bu ezginin içinde, bir de daha gizli bir iç ezgi vardı. Pek fark edilmiyordu ama her zaman oradaydı. Tatlı, gizli, insana sarılan, öteki ezginin içine hemen hemen saklanan bir türkü. O da, İncinin Türküsü'ydü. Sepete atılan istiridyelerin hepsinde de inci olabilirdi. Varsayımları buna karşıydı ya, talih ve tanrılar pekâlâ bundan yana olabilirdi. Kino tepesindeki kanonun içinde Juana'nın sihirli duayı söylemekte olduğunu biliyordu. Yüzü ciddi ve katı, kasları talihi zorlamak üzere gerilmiş, talihi tanrıların elinden kapmaya hazırlanmıştı. Çünkü talih, Coyotito'nun şiş omzu için gereksinim duyuyordu. Bu büyük, istek büyük olduğu için de, bu sabah, incinin türküsü her zamankinden biraz daha güçlüydü. Ezgisinin koca koca parçaları net ve yu-

muşak biçimde belli oluyordu Deniz altı Türküsünün arasında.

Kino o gururu, o gençliği, o gücüyle suyun altında zorlanmadan iki dakika kalabilirdi. Bu yüzden daha özenle çalışıyor, hep en büyük kabukları seçiyordu. İstiridye kabukları, tedirgin edildikleri için sımsıkı kapanmışlardı. Biraz sağa doğru, sivri bir kaya yükseliyordu. Üzeri toplanmaya hazır olmayan, küçük istiridyelele kaplıydı. Kino o kayaya yaklaştığı sırada kayanın yan tarafında bir çıkıntının altına gizlenmiş çok büyük bir istiridyenin tek başına durmakta olduğunu gördü. Kardeşleri ona tutunmuş, yapışmış değildi. Kabuğu yarı açıktı, üzerindeki kaya çıkıntısı koruyordu bu yaşlı istiridyeyi. Kino dudak gibi kasların arasından hayalet bir pırıltı görür gibi oldu, o sırada kabuk tekrar kapandı. Kalbi çok güçlü bir tempo tutturmuş, incinin türküsü kulaklarında çın çın çınılıyordu. İstiridyeyi yavaşça yerinden söktü, göğsüne bastırıp sımsıkı tuttu. Ayağını bir tekmeyle kayanın oyuğundan kurtardı, vücudu yukarıya doğru yükseldi, siyah saçları güneş ışığında parıldadı. Kanonun

kenarına vardı, uzanıp istiridyeyi içeriye, yere bıraktı.

Juana, tekneyi onun binebilmesi için dengeledi. Kino'nun gözleri heyecanla parlıyordu ama geleneğe uyup önce kayasını, sonra istiridye dolu sepetini yukarıya çekti, içeri aldı. Juana onun heyecanını hissediyor, uzaklara bakmaya çalışıyordu. Bir şeyi çok istemek iyi değildi. Bazen talihi uzaklaştırırdı. O şeyi tam kararında istemek; tanrıya ya da tanrılara karşı çok dikkatli davranmak gerekirdi. Ama Juana yine de soluk almayı bile kesmişti. Kino kararlı hareketlerle kısa bıçaklı çakısını açtı, düşünceli gözleri sepete doğru baktı. Belki de o istiridyeyi en son açmak daha iyi olurdu. Sepetten küçük bir istiridye aldı, kası kesti, etlerin katlarını aralayıp baktı, sonra suya attı. O anda büyük istiridyeyi ilk görüyormuş gibi oldu. Kanonun dibine çömeldi, kabuğu eline alıp inceledi. Kenarları pırıl pırıl siyah çizgili, çok koyu kahverengiydi. Kabuğa ancak birkaç küçük midyecik tutunmuştu. Şimdi de Kino'nun canı istemiyordu onu açmayı. Gördüğü şeyin bir düş olabileceğini biliyordu. Ya raslantıyla ora-

ya sürüklenmiş yassı bir kabuk parçası ya da büsbütün yanılsama... Işıklı gizemli bu körfezde yanılsamaların sayısı gerçekten sayısından fazlaydı zaten.

Ama Juana'nın gözleri onun üzerindeydi. Bekleyemiyordu. Elini Coyotito'nun örtülü başına uzatmıştı. "Aç onu," dedi yumuşacık bir sesle.

Kino bıçağını kabuğun kenarından içeriye ustaca kaydırды. Bıçağın sapından, kabukları tutan kasların sınımsız gerildiğini hissedebiliyordu. Bıçağı levye gibi kullanınca kapanmakta olan kas açıldı, kabuk iki yana devrildi. Dudak gibi et bir kıpırdadı, sonra sindi. Kino eti kaldırdı... oradaydı büyük inci, dolunay kadar kumsalsuz. Işığı yakalıyor, arıtıyor, gümüş rengi bir kor olarak geri veriyordu. Martı yumurtası kadar büyüktü. Dünyanın en büyük incisiydi.

Jauna soluğunu tuttu, az inledi. Kino'nun kafasında, incinin türküsü birden açılıverdi, duruldu, güzelleşti. Zengin, sıcak, şirin, parlak, gururlu, zafer dolu bir ezgiydi. Büyük incinin yüzünde düşler görüyordu. İnciyi ölmekte olan etin arasından aldı, avcunda tuttu, evirip çevirdi,

kavisinin kusursuz olduğunu gördü. Juana avcunun içine bakmak üzere eğildi. O el, doktorun kapısına vurup parçaladığı eldi. Eklemlerin yırtılan etleri deniz suyunun etkisiyle kirli beyaz bir renge dönüşmüştü.

Juana içgüdüsel bir hareketle babasının battaniyesi üzerinde uyuyan Coyotito'ya yaklaştı. Yosun lapasını tutup kaldırdı, omza baktı. "Kino," diye bağırdı tiz bir sesle.

Kino bakışını inciden ayırıp öteye doğru yöneltti ve bebeğin omzundaki şişliğin azalığını gördü. Zehir vücuttan çekiliyordu. O zaman Kino'nun eli incinin çevresine kapanıp sıkıştı, içindeki duygular patlayıverdi. Başını arkaya atıp avazı çıktığı kadar haykırdı. Gözleri yukarıya doğru devrildi. Bağırırken vücudu kaskatı kesildi. Başka kanolardaki adamlar şaşırarak başlarını kaldırdılar, sonra kürelerini sulara daldırıp Kino'nun kanosuna doğru yarışa giriştiler.

III

Kasaba denilen şey, kocaman canlı hayvan gibidir. Kasabanın bir sinir sistemi, başı, omuzları, ayakları vardır. Bir kasaba, başka kasabalara hiç benzemez. Dünyada birbirinin tıpkısı olan iki kasaba asla bulunmaz. Ayrıca bir kasabanın kendi duygu bütünlüğü vardır. Haberlerin bir yerden bir yere nasıl gittiği kolayca çözümlenemeyecek gizemli bir olaydır. Haberin gidiş hızı, çocukların onu götürmek için giriştikleri koşma hızından daha çoktur. Çitlerin üzerinden birbirine seslenen kadınların sesinin hızından da daha üstündür.

Kino ile Juana ve diğer balıkçılar Kino'nun saz damına varmadan önce, kasabanın nabızı bu haberle atıyor, sinirleri bu haberle titreşiyordu... "Kino Dünya İn-

cisini buldu!" Soluk soluğa kalmış çocuklar kelimeleri söyleyemededen önce anneleri biliyordu olayı. Haber saz damları yalayarak, köpüren bir dalga halinde taşlı badanalı kesime doğru aktı. Bahçesinde yürümekte olan papaza ulaştı, gözlerine düşünceli bir bakış yerleştirdi, aklına kili-sesi için gerekli onarımları getirdi. İncinin değeri ne kadardır, diye düşündü. Kino'nun bebeğini vaftiz etmiş miydim, diye hatırlamaya çalıştı. Ya da evlendirmiş miydi Kino'yu? Haber dükkâncılara ulaştı. Pek de iyi satılmayan erkek elbiselerine doğru baktılar.

Haber doktora ulaştığında, yaşlan-maktan başka derdi olmayan bir kadını karşı karşıya oturuyordu ama, bunun böyle olduğunu ne kadın, ne de doktor açığa vuruyordu. Kino'nun kim olduğu iyi-ce anlaşılnca doktor katılaştı, ciddileşti: "Benim müşterimdir," dedi kurnazca. "Çocuğunu akrep sokmuş, ben bakıyorum. Ve doktorun, çevresinde yağ torbacıkları oluşmuş gözleri, içlerinde şöyle bir döndüler. İçinden Paris'i düşündü. Oradayken kaldığı odayı büyük ve görkemli bir yer olarak anımsıyordu. Kendisiyle birlik-

te yaşıyan gergin yüzlü kadını da sevecen, iyi huylu, güzel bir kız diye düşünmekteydi. Oysa onda bu niteliklerin üçü de yoktu. Doktor yaşlı hastasına bakarken, kendisini çok ötelerde, bir Paris lokantasında oturur gördü. Garson, karşısında bir şişe şarap açmaktaydı.

Haber kilisenin önündeki dilencilere pek erken geldi; onları keyifle, kıkır kıkır güldürdü. Çünkü dünyada kimsenin, birden şansı açılan fakir kadar bol sadaka vermediğini bilirlerdi.

Kino Dünyanın Biricik İncisini buldu! Kasabada, tek tek küçük işyerlerinde balıkçılardan inci satın alan adamlar oturdu. Sandalyelerinde oturur, incilerin gelmesini beklerler, geldiği zaman da söylenir, kavga eder, bağırır, gözdağı verir, bu yolla karşısındakilerin kabullenebileceği en düşük fiyata ulaşırlardı. Ama bir sınır vardı ki, onun altına inmeye cesaret edemiyorlardı. Çünkü umutsuzluğa kapılan balıkçının incilerini kiliseye bağışladığı da görülmüştü. Satın alma işi bitince bu adamlar tek başlarına oturur, parmakları durmak bilmeden incilerle oynar, keşke bu inciler bizim olsaydı, diye düşünürler-

di. Çünkü aslında öyle çok fazla inci tüccarı yoktu. Bir tane vardı. Bir rekabet varmış gibi gösterebilmek için onun temsilcileri böyle ayrı ayrı işyerlerinde oturuyordu. Haber bu adamlara geldi. Gözleri kısıldı, parmakları biraz yanar gibi oldu; her biri içinden, "nasılsa patron dünyaya direk çıkacak değil ya, er geç onun yerini biri almak zorunda," diye düşündü. Ve her biri, birazcık sermayeyle, nasıl yepyeni bir başlangıç yapabileceğini aklınca kurdu.

Her çeşit insan ilgilendi Kino'yla. Satacak malı olanlar, yardım isteyecek olanlar. Kino Dünyanın Biricik İncisini buldu ya, incinin özü insanın özüyle karıştı, koyu renk bir tortu bıraktı. Herkes bir anda Kino'nun incisiyle akraba oldu, Kino'nun incisi düşlere girdi; düşüncelere, komplolara, planlara, geleceklere, dileklere, ihtiyaçlara, şehvetlere, açlıklara girdi. Arada bir tek engel vardı, o da Kino'ydu. Böylece Kino garip bir biçimde herkesin düşmanı oluverdi. Haber kasabada kapkara, çok kötü bir şeyi kıpırdatmaktaydı. Bu kara şey bir akrep gibiydi. Ya da açlık gibiydi. Yiyecek kokusu du-

yulurkenki açlık gibi. Ya da aşkın ulaşıl-maz olduğu yerdeki yalnızlık gibi. Kasa-banın zehir keseleri hemen salgıya baş-ladı, kasaba bu zehirin baskısıyla şişti, il-tihaplandı.

Ama Kino ile Juana'nın bütün bunlar-dan haberi yoktu. Kendileri mutlu ve he-yecanlı oldukları için herkesin de bu se-vinçlerini paylaştığını sanıyorlardı. Juan Tomás'la Apolonia paylaşıyordu bir ke-re... onlar da dünyanın parçasıydı. Öğle-den sonra, güneş yarımada'nın ortasında-ki dağları aşp, batıdaki denizde batmak üzere yola koyulunca, Kino evinde çö-meldi. Juana da yanındaydı. Saz kulübe-nin içi komşularla doluydu. Kino büyük inciye avcunda tutuyordu. İnci sıcak ve canlıydı elinde. İncinin türküsü, ailenin türküsüne karışıyor, her biri ötekini daha da güzelleştiriyordu. Komşular Kino'nun avcundaki inciye baktılar, bir insanın na-sıl bu kadar şanslı olabileceğini düşündü-ler.

Ağabeyi olduğu için Kino'nun sağına çömelmiş olan Juan Tomás, "Peki şimdi zengin olduğuna göre, ne yapacaksın?" diye sordu.

Kino incisine baktı, Juana da gözlerini indirip şalıyla yüzünü kapayarak heyecanını göstermemeye çalıştı. Ve incinin beyaz kor gibi ışığında, eskiden Kino'nun kafasından geçmiş olup, imkânsız diye bir kenara bırakılmış düşüncelerle ilgili resimler oluştu. İncinin yüzünde Juana'yı, Coyotito'yu ve kendisini kilisedeki mihra-
bın önüne diz çökmüş gördü. Artık evleniyorlardı... parasını ödeyebilecek durumda olduğuna göre. Alçak sesle, "Evleneceğiz," dedi. "Kilisede."

İncinin yüzünde, nasıl giyinmiş olduklarını gördü. Juana, yeni olduğu için dimdik duran bir şala sarınmıştı. Üzerinde yeni bir etek vardı. Uzun eteğin altından, ayaklarına pabuç da giymiş olduğunu görebiliyordu Kino. İncinin içindeydi işte, resim pırıl pırıl parlıyordu orada. Kendisi yeni, beyaz elbiseler giymişti. Elinde yeni bir şapka taşıyordu. Hasırdan değil, siyah fötrden. Onun da ayağında ayakkabılar vardı. Sandalet değil, bağcıklı ayakkabılar. Ama Coyotito.. asıl o... Amerika'dan gelme lacivert bir bahriyeli takımı giymişti. Kino'nun bir zamanlar koya gelen bir gezinti teknesinde gördüğü-

ne benzer bir de kepi vardı. Gemici kepi. Kino bütün bunları ışıklı incinin içinde gördü, "Yeni elbiseler alacağız," dedi.

İncinin türküsü kulaklarında bir trompetler korosu gibi yükseldi.

Ondan sonra, incinin güzelim yüzeyine Kino'nun çok istediği küçük şeyler geldi: Bir yıl önce kaybolan zıpkınının yerine yeni bir zıpkın. Demirden yapılmış, şaftının ucunda bir de halkası bulunan yeni bir zıpkın. Sonra... zihni bu sıçramaları pek zor yapıyordu... bir tüfek... neden olmasın? Mademki o kadar zengindi artık? Ve sonra Kino incinin içinde Kino'yu gördü. Kino elinde bir **Winchester carbine** tutuyordu. Düşlerin en çılgınıydı bu. Ama pek de güzeldi. Bu kez dudakları kararsızlıkla kıpırdadı, "Bir tüfek," dedi. "Belki bir tüfek."

İşte bütün engelleri yıkan da bu tüfek oldu. İmkânsız bir şeydi bu. Eğer bir tüfeği olabileceğini düşünebiliyorsa, bütün ufuklar birden parçalanıp ortadan kalkabilir, istediği yere koşmakta özgür olabilirdi. Çünkü... insanlar hiçbir zaman tatmin olmaz, denirdi. Onlara bir şey ver sen, başka şey de isterler denirdi. Ve bu

küçümsenerek söylenirdi. Oysa, kişioğlunun en büyük yeteneklerinden biriydi bu. Elindekiyle yetinen hayvanlara üstün kılan da insanoğlundaki bu özellikti.

Evde dizleri üzerinde suskun, yanya-
na oturan komşular, Kino'nun akla sığ-
maz düşleri karşısında başlarını salladı-
lar. Arkalardan bir erkek, "Tüfek," diye
mırıldandı. "Tüfeği olacak."

İncinin türküsü, Kino'nun kafasında
zaferle çınılıyordu. Juana başını kaldırdı.
Kino'nun yürekliliği, düş gücü karşısında
gözleri şaşkınlıktan iri iri açılmıştı. Ufuk-
lar bir tekmede yıkılınca, elektriksel bir
güç gelmişti Kino'ya. İncinin içinde Coyo-
tito'yu bir okulda, sıralardan birine otur-
muş gördü. Bir zamanlar Kino'nun aralık
kalmış bir kapıdan gördüğü gibi. Coyotito
ceket giymişti. Beyaz yakası, geniş ipek
bir kravatı vardı. Bunlar yetmiyormuş gibi
Coyotito büyük, beyaz bir kâğıdın üzeri-
ne yazı yazıyordu. Kino, komşularına hır-
çın bakışlarla baktı. "Oğlum okula gide-
cek," dedi, komşular hemen sus pus ol-
dular. Juana soluğunu birden tuttu. Ki-
no'ya bakarken gözleri pırıl pırıldı. Sonra
çabucak aşağıya, kucağında tutmakta ol-

duğu Coyotito'ya baktı, bu mümkün olabilir mi diye anlamaya çalıştı.

Ama Kino'nun yüzü geleceği okuyormuş gibi pırıl pırıldı. "Oğlum okuyacak, kitapları açacak... oğlum yazacak, yazmasını bilecek. Oğlum sayıları bilecek. Böylece biz özgür olacağız, çünkü o bilecek... o bilecek, ondan da biz bileceğiz." Ve Kino, incinin içinde kendisiyle Juana'yı saz evlerinde ateşin başına çömelmiş gördü. Coyotito kocaman bir kitaptan onlara bir şeyler okuyordu. "İşte inci bunları yapacak," dedi Kino. Bu yaşına dek bu kadar çok kelimeyi bir arada söylemiş değildi. Ve birden, kendi konuşmasından korktu. Eli incinin çevresinde kapandı, ışığın ona ulaşmasını durdurdu. Kino bilmeden "yapacağım" diyen bir insanın korkusunu duyuyordu.

Komşular büyük bir mucizeye tanık olduklarının farkındaydılar. Artık zamanın Kino'nun incisinden başlayacağını biliyorlardı. Bu ârı yıllarca sonra bile tartışıyor olacaklarını da biliyorlardı. Bu söylenenler gerçekten olursa; Kino'nun o anda nasıl baktığını, ne söylediğini, gözlerinin nasıl parladığını anlatacaklar ve "Bam-

başka bir insan olmuştu," diyeceklerdi. "İçine bir güç girmişti ve her şey o anda başladı. Bakın, o anda başlayan o gidiş onu ne büyük bir insan yaptı. Ve ben o ânı gözlerimle gördüm."

Yok, eğer Kino'nun planlarından hiçbir sonuç çıkmazsa, aynı komşular bu kez de, "O anda başladı," diyeceklerdi yine. "Üzerine budalaca bir çılgınlık geldi, akla sığmaz, saçma sapan kelimeler söyledi. Tanrı bizi böyle şeylerden korusun. Evet, tanrı cezalandırdı Kino'yu. Olayların düzenine baş kaldırdığı için. Bakın şimdi ne hale geldi. Ve ben, onun aklını kaybettiği ânı gözlerimle gördüm."

Kino sıkılı yumruğuna baktı. Kapiya vurduğu için eklemlerinin üzeri soyulmuştu; derisi kansı kabuk bağlamıştı.

Ortalık kararmaya başlamıştı. Juana şalını bebeğin altından çekip sıkıladı, çevresinden dolayıp bebeği kendi beline asılı biçimde sarıp sarmaladı. Kalktı; ateşin yandığı çukura yürüdü, küllerin arasındaki sıcak kömürleri eşeledi, üzerine bir iki dal kırdı, yelpazeleyerek ateşi canlandırdı. Komşuların yüzünde küçük alevlerin ışıkları oynaşmaya başladı. Evlerine

gidip yemek yemeleri gerektiğini biliyorlardı ama, canları hiç ayrılmak istemiyordu.

Karanlık iyiden iyiye çökmüştü. Kulağın kulağa yayılan fısıltı içeriye geldiğinde, Juana'nın harlattığı ateş, saz duvarlara gölgeler düşürmekteydi. "Peder geliyor... sahip geliyor." Erkekler başlarını açtılar, kapıdan geriye doğru çekildiler, kadınlar da şallarını suratlarına örtüp gözlerini saygı ile yere indirdiler. Kino ile ağabeyi Juan Tomás ayağa kalktılar. Rahip içeriye girdi. Saçları kırılaşmaya başlamış, yaşlanmaya yüz tutmuş bir adamdı. Cildi buruşuktu ama, gözleri genç ve keskindi. Onlara çocuğa davranır gibi davranıyor, çocuk, diye bakıyordu bu insanların hepsine.

"Kino," dedi yumuşak tatlı bir sesle. "Sana büyük bir insanın adı verilmiş. Kilişenin büyük atalarından birinin adı." Bu sözleri sanki bir kutsamaymış gibi söylüyordu. "Adını taşıdığın o insan, çölü yaşanır hale getirdi, senin halkının zihinlerini arındırdı, biliyor muydun bunları? Kitaplarda yazılı."

Kino, Juana'nın beline dayalı Coyoti-

to'nun başına bir göz attı. Günün birinde, diyordu aklı ona, bu çocuk kitaplarda neyin yazılı olduğunu neyin olmadığını bilecek. Ezgiler artık Kino'nun kafasından uzaklaşmıştı; ama bu kez de incecikten içten içe usulca, sabahki ezgi, kötülüğün, düşmanın türküsü başlamıştı. Ama sesi belli belirsiz, çok zayıftı. Ve Kino komşularına baktı, içlerinden hangisinin bu türküyü alıp getirdiğini anlamaya çalıştı.

Rahip yeniden konuşmaya başlamıştı. "Duydum ki büyük bir servet, dev bir inci bulmuşsun."

Kino avcunu açtı, kaldırıp gösterdi, incinin büyüklüğü ve güzelliği karşısında rahibin, soluğu bir an kesilir gibi oldu. Sonra hemen, "Umarım şükretmeyi hatırlarsın, oğlum," dedi. "Sana bu hazineyi verene şükreder, ilerde sana doğru yolu göstermesi için dua edersin."

Kino dilsiz gibi başını salladı, alçak sesle cevap veren Juana oldu. "Yapacak, Peder. Hem biz artık evleneceğiz. Kino da öyle dedi." Komşuların yüzlerine bakıp onaylamalarını bekledi, onlar da ciddi ciddi başlarını salladılar.

"İlk düşüncelerinin iyi düşünceler olduğunu görmek hoş bir şey," dedi rahip. "Tanrı sizi kutsasın, çocuklarım!" Dönüp sessizce çıktı, herkes ona yol verdi.

Kino'nun eli incinin üzerine yeniden kapanmıştı. Çevresine kuşkulu kuşkulu bakıyordu. Çünkü kötülüğün türküsü kulaklarındaydı. İncinin ezgisini bastırmaya çalışır gibi çınılıyordu.

Komşular evlerine gitmek üzere yavaş yavaş ayrıldılar. Juana ateşin başına çömeldi, toprak kap içindeki haşlanmış fasulyeleri küçük bir alevin üzerine tuttu. Kino kapıya yürüdü; dışarıya baktı. Yine her zamanki gibi birçok ateşin kokusu geliyordu burnuna. Puslu yıldızları görüyor, gecenin ıslak havasını duyabiliyordu. Hemen burnunu nemli havaya karşı kapadı. Sıska köpek yanına geldi, onu selamlamak için rüzgârın dalgalandırdığı bir bayrak gibi süründü. Kino başını eğip baktı, görmedi onu. Ufukları yarıp dışına çıkmış, kendini soğuk ve yalnız bir yerde bulmuştu. Yapayalnız ve korunmasız hissediyordu kendini. Öten kuşlar, haykıran ağaç kurbağaları, viyaklayan su kurbağaları hep kötülüğün türküsünü ta-

şır gibiydiler. Kino biraz ürperdi, battaniyesini burnuna doğru daha bir sıkı çekip sarındı. İnciyi hâlâ elinde taşıyordu. Avcunda sımsıkı tutmaktaydı; sıcaklığını, düzgün yüzeyini hissedebilmekteydi.

Arkasında Juana'nın ekmekleri sacın üzerine sıralamadan önce pat pat vurup yassılttığını duydu. Kino ailesinin bütün sıcaklığını ve güvenliğini arkasında hissediyordu. Aile türküsü arkalardan, bir kedinin mırıltısı gibi gelmekteydi. Ama şimdi, geleceğinin nasıl olacağını söylemekle kendisi yaratmıştı o geleceği. Tasarı gerçek bir şeydi. Düşünülen şeyler yaşanmış, denenmiş şeylerdi. Bir kez tasarlanınca, göz önünde canlandırılınca artık o da diğer gerçeklerin arasında bir gerçek olurdu... bir daha asla yok edilemez, ama ona kolaylıkla saldırılabilirdi. Böyle olunca, Kino'nun geleceği de gerçektir. Ama onu bir kez kurmuş olduğundan başka güçler de onu yok etmek üzere eyleme geçmişti. Bunu biliyordu. Demek ki saldırıyı karşılamak üzere hazırlanması gerekmektedir. Ve Kino'nun bildiği bir şey daha vardı. Tanrılar insanların kurduklarından hoşlanmazlardı. Tanrı-

lar başarıyı ancak bir kaza sonucu doğmuşsa severlerdi. Bir insan kendi çabaları sonucu başarılı olmuşsa, tanrıların ondan öç alacağını bilirdi Kino. Bu nedenle bir şeyler kurmaktan korkardı. Ama ne yapacağını bir kurduktan sonra onu bir daha yok edemezdi. Saldırıyı karşılamak için Kino daha şimdiden çevresinde dünyaya karşı sert bir kabuk oluşturmaya başlamıştı bile. Gözleri ve akli gelebilecek tehlikeyi daha karşısına çıkmadan önce araştırıyordu.

Kapıda dururken, iki adamın yaklaşmakta olduğunu gördü. Biri elinde bir fener taşıyordu. Önlerindeki yolu ve bacaklarını aydınlatıyordu. Kino'nun saz çitin-deki kapıdan içeriye kıvrıldılar, evin kapısına geldiler. Kino adamlardan birinin doktor, diğerinin de bu sabah kapıyı açan uşak olduğunu gördü. Kim olduklarını anlayınca Kino'nun sağ elindeki derisi yüzülmüş eklemler alev alev yanmaya başladı.

Doktor, "Bu sabah geldiğinizde evde yoktum," dedi. "Ama şimdi, ilk fırsatta be-beği görmeye geldim."

Kino kapıda duruyor, girişi tümüyle

tıkıyordu. Gözlerinin gerilerinden nefret fışkırmaktaydı. Korku da. Çünkü yüzyıllar süren esaret onda derin izler bırakmıştı.

"Bebek artık iyileşti sayılır," dedi kısaca.

Doktor gülümsedi. Ama çevresinde küçük yağ torbacıkları oluşmuş bulanık, ıslak gözleri, hiç mi hiç gülmüyordu.

"Bazen akrep zehiri değişik etkiler yapar, dostum," dedi. "Belirgin bir iyileşme var gibi görünür, sonra bir de bakarsın, puff!" Dudaklarını büzüp bir patlama sesi çıkardı, bununla her şeyin ne kadar çabuk olabileceğini göstermeye çalıştı. Elindeki küçük, siyah doktor çantasını kıpırdattı, üzerine ışığın düşmesini sağladı. Çünkü Kino'nun ırkının her tür zanaatın araç gereçlerine bayıldığını, güvendiğini biliyordu. Ezgin bir sesle sözlerini sürdürdü doktor. "Bazen..." dedi, "Bazen geriye topal bir bacak, kör bir göz, kambur bir sırt kalır. Ben akrep sokmasını iyi bilirim, dostum... ve iyileştirebilirim de."

Kino yüreğindeki öfkeyle kinin, korku duygusu içinde erimekte olduğunu hissetti. Bilmiyordu kendisi. Ama belki bu

doktor biliyordu. Kendi kesin cahilliğini bu adamın varolan bilgisine karşı ortaya koyamaz, göze alamazdı bunu. Kapana kısılmıştı. Kendi ırkının her zaman düştüğü, her zaman da düşeceği tuzağa. Ta ki kitaplarda var denilen şeylerin gerçekten varolduğunu kendileri görebilecek duruma gelinceye kadar. Kumar oynayamazdı. Hele de Coyotito'nun yaşamı ya da sağlığı üzerine. Yana çekildi, doktorla adamının kulübeye girmesine izin verdi.

Juana ateşin başından fırlayıp kalktı, doktor girerken saygıyla çekildi, şalının ucuyla bebeğin yüzünü örttü. Doktor ona yaklaşıp elini uzattığında Juana bebeği sımsıkı tuttu, Kino'ya baktı. Kino'nun yüzünde ateşin ışıkları oynaşıyordu.

Kino başını evet anlamında salladı, Juana bebeği doktorun almasına ancak ondan sonra izin verdi.

"Işığı tutun, dedi doktor. Uşak feneri havaya kaldırıncı doktor bebeğin omzundaki yaraya bir baktı, düşünceli bir havaya girdi. Sonra bebeğin gözkapağını çekip gözüne baktı. Coyotito ondan kurtulmak için çabalarken o başını sallıyordu.

"Tam düşündüğüm gibi," dedi. "Zehir içeriye işlemiş, yakında yapacağını yapacak. Gel, bak!" Gözkapağını aşağıya çekti. "Görüyor musun?... bak, mavi." Kino kaygıyla baktı ve gerçekten kapak için biraz mavi olduğunu gördü. Her zaman mı biraz mavi olur, bildiği yoktu. Ama tuzak kurulmuştu. Tehlikeyi göze alamazdı.

Doktorun gözyuvarları biraz sulandı. "Ona zehiri saptıracağını umduğum bir şey vereceğim," dedi, bebeği Kino'ya uzattı.

Çantasından küçük bir şişe içinde beyaz bir toz, bir de jelatin kapsül çıkardı. Kapsülün içine o tozdan doldurdu, kapağını kapadı, birinci kapsülü bir ikincisinin içine koyup onu da kapadı. Sonra ustaca çalışmaya başladı. Bebeği aldı, alt dudağını aşağıya çekti, çekti, sonunda bebek ağzını açtı. Doktorun şişman parmakları kapsülü bebeğin dilinin gerisine koydu. Tüküremeyeceği kadar geriye. Sonra yerden içinde **pulque** bulunan şişeyi aldı, Coyotito'ya içirdi, artık tamamdı işte. Bebeğin gözünün içine yeniden bak-

tı, dudaklarını büzdü, düşünceli görünüyordu.

Bebeği Juana'ya uzattıktan sonra Kino'ya döndü. "Sanırım, zehir bir saat içinde etkisini gösterecektir," dedi. "Bu ilaç bebeğe bir zarar gelmesini önleyebilir ama ben bir saat sonra yine gelirim. Belki onu kurtarmak için fazla geç kalmamışızdır." Derin bir soluk aldı, kulübeden çıktı, uşağı da elinde fenerle onu izledi.

Juana bebeği şalına sarmıştı. Ona kaygı ve korkuyla bakıyordu. Kino yaklaştı, şalı tutup kaldırdı, o da bebeğe baktı. Gözkapağını çekmek üzere elini uzattı, inciye hâlâ avcunda tutmakta olduğunu o zaman fark etti. Duvar dibindeki bir kutuya yürüdü, içinden bir bez parçası çıkardı. İnciyi o paçavraya sardı, sonra saz kulübenin köşesine ilerledi, parmaklarıyla toprak zeminde küçük bir çukur kazdı, inciye çukura koydu, üzerini tekrar kapadı, gömdüğü yeri sakladıktan sonra ateşin yanına, Juana'nın çömelmiş oturduğu yere döndü. Gözü bebeğin yüzündeydi.

Doktor evine varınca koltuğuna yerleşti ve saatine baktı. Uşakları ona ak-

şam yemeği olarak yine sıcak kako ve tatlı bisküviler getirdiler. Biraz da meyve. Doktor yiyecekleri hoşnutsuz bakışlarla süzüyordu.

Komşu evlerde, bütün konuşmaları uzun uzun dolduracak konu ilk olarak açıldı ve tadına bakıldı. Komşular birbirlerine başparmaklarıyla incinin ne kadar büyük olduğunu gösteriyor, okşar gibi hareketler yaparak ne denli güzel olduğunu anlatmaya çalışıyorlardı. Bundan sonra artık Kino ile Juana'yı çok dikkatle izleyecekler, zenginliğin onları şımartıp şımartmadığına bakacaklardı. Çünkü zenginlik insanların başını döndürürdü. Doktorun neden geldiğini herkes biliyordu. Doktor duygularını pek iyi saklayamazdı. Herkes çok iyi anlıyordu onun ne mal olduğunu.

Koyun açıklarında küçük balıklardan oluşmuş, birbirine yakın yüzen bir balık sürüsü suları yardı, kendilerini yemeğe gelen büyük balıkların sürüsünden kurtulmaya çalıştı. İnsanlar evlerinde küçük balıkların şıptırlı kaçışını; büyük balıklarınsa büyük faşırtılarla dalarak küçüklere yüklenişini kıyım süresi boyunca dinlediler. Körfezden yapış yapış bir ıslaklık tuz-

lu damlacıklar halinde çalılara, kaktüslerle, küçük ağaçlara kondu. Gece fareleri toprakta ufacık adımlarla ilerliyor, kartal gagalı gece kuşları onları sessizce avlıyordu.

Gözlerinin üzerinde alev rengi benekler olan cılız kara köpek Kino'nun kapısına geldi; içeriye baktı. Kino ona baktığında kuyruğunu delice sallamaya başladı, neredeyse kalçası çıkacaktı. Kino başka tarafa bakınca hemen sakinleşti. Yavru köpek eve girmede. Ama Kino fasulyesini yiyip çanağın dibini mısır ekmeğiyle tertemiz eder, üzerine **pulque** içip yediklerini midesine indirirken onu büyük bir ilgiyle izledi.

Kino yemeğini bitirip bir sigara sarıyordu ki Juana'nın sert sesi duyuldu. "Kino!" Kino karısına baktı, sonra hemen yanına koştu. Gözlerindeki korkuyu görmüştü. Juana'nın tepesine dikilip aşağıya doğru baktı. Ama ışık pek solgundu. Ateş çukurundaki dallara bir tekme vurup alevleri parlatmaya çalıştı, o zaman Coyotito'nun yüzünü görebildi. Bebeğin suratı kıpkırmızıydı. Boğazı inip inip kalkıyor, dudaklarından çenesine doğru kalın, yo-

ğun bir salya sızıyordu. Karın kaslarındaki sıkışmalar da başladı. Bebek çok hastaydı.

Kino karısının yanına diz çöktü. "Demek doktor biliyormuş," dedi. Ama bu sözleri yalnızca karısını değil, kendisini de inandırmak için söylüyordu, çünkü bilinci kaskatıydı. O beyaz tozu hatırladıkça içi kuşkuyla doluyordu. Juana bir sağa bir sola sallanıyor, ailenin türküsünü inilti-ler halinde söylüyor, sanki o türkü tehlikeyi savuşturabilirmiş gibi davranıyordu. Bebek onun kollarında kustu ve kıvrandı. Kino'nun içinde kararsızlıklar vardı. Kötülüğün türküsü kafasının içinde uğulduyor, neredeyse Juana'nın türküsünü boğuyordu.

Doktor kakaosunu bitirdi, tatlı bisküvilerin sağa sola dökülmüş kırıntılarını toplayıp ağzına attı. Parmaklarını peçete-ye sildi, kolundaki saate baktı, kalktı, küçük çantasını eline aldı.

Bebeğin hastalığı haberi saz damlar arasında çabucak yayıldı, çünkü hastalık yoksul insanlar için açlıktan sonra gelen

en büyük düşmandı. Bazıları yavaş sesle, "Görüyor musunuz, talih gelirken acıları da birlikte getirir," diyordu. Hepsi başlarını salladılar, Kino'nun evine gitmek üzere kalktılar. Komşular karanlıktan burunlarını kapayarak geçip yeniden Kino'nun evine doluştular. Ayakta duruyor, bakıyor, böyle bir olayın bu sevinçli günde olmasına üzüldüklerini söylüyorlardı. Sonra, "Her şey Tanrı'nın elinde," dediler. Yaşlı kadınlar Juana'nın yanına çömeldiler. Ellerinden gelirse ona yardım edecekler, gelmezse avutacaklardı.

Derken doktor telaşlı adımlarla içeri girdi. Ardında uşağı vardı. Tavukları kışkışlar gibi dağıttı yaşlı kadınları. Bebeği kucağına aldı, muayene etti, başına elini dayadı. "Zehir harekete geçmiş," dedi. "Sanırım onu yenebilirim. Elimden geleni yapacağım." Su istedi. Fincanın içine üç damla amonyak damlattı, bebeğin ağzını açıp içine boşalttı. Bebek amonyaklı suyu püskürtüyor, kurtulmaya çalışıyor, bağıırıyordu. Juana doktora hayalet görüyor-muş gibi bakmaktaydı. Doktor çalışırken bir yandan da şöyle konuştu: "Bereket versin akrep zehirini tanırım, yoksa..."

Omuzlarını kaldırdı, bu hareketiyle neler olabileceğini anlattı...

Ama Kino kuşku içindeydi. Gözlerini doktorun açık duran çantasından, oradaki beyaz toz şişesinden alamıyordu. Yavaş yavaş sancılar ve kasılmalar azaldı, bebek doktorun elinde sakinleşti. Sonra Coyotito derin derin içini çekti, uyuyuverdi. Kusmaktan çok yorgun düşmüştü çünkü.

Doktor, bebeği Juana'nın kollarına verdi. "Artık iyileşecek," dedi. "Ben kazandım bu savaşı." Juana ona tapınan bakışlarla baktı.

Doktor artık çantasını kapatıyordu. "Bu hesabı ne zaman ödeyebileceğinizi mi düşünüyorsunuz?" diye sordu. Bunu hemen hemen iyilik ve anlayış dolu bir sesle soruyordu.

Kino, "İncimi sattığım zaman paranızı vereceğim," dedi.

"İncin mi var? İyi bir inci mi?" diye sordu doktor.

O zaman komşular koro halinde söze karıştılar. "Dünyanın Biricik İncisini buldu o!" diye bağırdılar. Sonra başpar-

maklarını işaret parmaklarına değdirip incinin ne kadar büyük olduğunu gösterdiler.

"Kino zengin olacak," dediler hep birlikte. "Görülmemiş bir inci o."

Doktor şaşırmış göründü. "Duymamıştım," dedi. "O inciye güvenli bir yere koydun mu? İstersen ben kasama koyayım."

Kino'nun gözkapakları uzamış, yanakları gerilmişti. "Güvenli yerde," dedi. "Yarın onu satacağım, sonra da sizin paranızı ödeyeceğim."

Doktor omuzlarını kaldırdı. Islak gözleri Kino'nun gözlerinden bir an bile ayrılmadı. İncinin bu evde gömülü olduğunu biliyordu. Kino'nun, elinde olmadan, inciye gömdüğü yana doğru bakmasını bekliyordu. "Sen satamadan çalınırsa çok yazık olur," dedi doktor. Birden Kino'nun gözlerinin istemeyerek evin yan direğinin dibine doğru gidip geldiğini gördü.

Doktor gittikten sonra komşular da isteksizce kendi evlerine döndüler. Kino ateş çukurundaki küçük korların yanına çömeldi, gecenin sesini dinledi. Kıyıdaki

küçük dalgaların yumuşak hışırtısını, uzaktan bir köpeğin havlamasını, rüzgârın saz damlar üzerinden geçişini, komşuların kendi evlerinde konuşmalarını... Çünkü bu insanlar bütün gece derin derin uyumazlardı. İkide bir uyanır, biraz konuşur, sonra gene uyurlardı. Biraz sonra Kino ayağa kalktı, kapıya yürüdü.

Rüzgârı kokladı, yabancı bir gizliliğin, bir sürünmenin sesini duyabilir miyim diye dinledi, gözleri karanlıkları araştırdı... çünkü kötülüğün türküsü kulaklarında idi. Kino öfkeliydi, korkuyordu. Geceyi duyularıyla yokladıktan sonra direğin dibine, incinin gömülü olduğu yere yürüdü, çukuru açıp inciye çıkardı. Şiltenin altında yeni bir delik açtı, inciye oraya gömüp üzerini örttü.

Ateşin başında oturmakta olan Juana soru dolu gözlerle bakıyordu. Kino inciye gömdükten sonra Juana, "Kimden korkuyorsun?" diye sordu.

Kino doğru bir yanıt bulmaya çalıştı; sonunda "Herkesten," dedi. Kaskatı bir kabuğun benliğini kaplamaya başladığını hissediyordu.

Az sonra birlikte yatağa uzandılar. Juana bu gece bebeği salıncağına koymadı, koynuna alıp kollarıyla sardı, yüzünü şalının ucuyla örttü. Derken ateş çukurundaki amberlerin sonuncu ışığı da söndü.

Ama Kino'nun beyni uykusunda bile yanıyordu. Düşünde Coyotito'nun okumayı söktüğünü gördü. Kendi halkından biri, her şeyin gerçeğini ona anlatabilecek durumdaydı. Coyotito düşünde ev büyüklüğünde bir kitaptan yazılar okuyordu. Kitaptaki harflerin her biri köpek kadar büyüktü. Sonra sayfanın üzerini bir karanlık kapladı, karanlıkla birlikte kötülüğün türküsü ortaya çıktı. Kino uykusunda kıpırdandı. O kıpırdanınca Juana'nın gözleri karanlıkta açılıverdi. Kino da uyandı. Kötü türkü, içinde bir nabız gibi atıyordu. Kulakları kırışte, sessizce yatmaktaydı.

O sıra, evin köşesinden o kadar hafif bir ses geldi ki... belki bir düşüncenin sesiydi, belki de bir kıpırtı... Bir ayağın toprağa dokunması. Bunun yanısıra tutulan bir solumanın neredeyse duyulmaz sesi. Kino soluğunu tuttu, dinlemeye çalıştı. Bir süre, saz damın köşesinden hiçbir

ses gelmedi. Kino bu sesi kendi kuruntuladığına inanabilirdi. Ama Juana'nın eli onu uyarmak istermiş gibi süzüldü, tam o sırada ses yeniden duyuldu! Kuru toprak üzerinde bir ayağın fısıltısı ve toprağı eşeleleyen parmakların çıkardığı ses...

Kino'nun göğsünde yabancı bir korku kabardı, korkunun ardından öfke geldi. Her zaman gelirdi. Kino'nun eli, bıçağının asılı durduğu göğsüne doğru yükseldi, birden hırçın bir kedi gibi yerinden fırladı, evin köşesinde olduğunu bildiği o karanlık şeyin üzerine vurarak, tükürerek saldırdı. Bir kumaşa değdi, bıçağını oraya savurdu, ıskaladı, yine savurdu, bıçağın kumaşa girdiğini hissetti, birden kafasına yıldırım çarpar gibi oldu, içinde büyük bir acı patladı. Kapıda yumuşak ayak sesleri duyuldu, birkaç saniye süren bir koşuşma, sonra sessizlik çevreyi sardı.

Kino, alnından sızan sıcak kanı duydu. Juana kendisine sesleniyordu: "Kino! Kino!" Korku doluydu Juana'nın sesi. Kino'nun patlayan öfkesi nasıl hızla yayıldıysa, soğukkanlılığı da öyle birdenbire başladı: "Bir şeyim yok," dedi. "Gitti o şey."

El yordamıyla yatağına döndü. Juana ateşi canlandırmaya çalışıyordu. Kül-lerin arasından bir köz buldu, üzerine mısır koçanı kabuklarını ufaladı; ufacık bir ışık kulübenin içinde oynadı. Juana bir yerlerden, kutsanmış bir mum çıkardı, ateşe tutup yaktı, çabucak ocağın taşına dikti. Hızla çalışıyor, çalışırken de inliyordu. Şalının ucunu suya batırdı, Kino'nun yaralı alnındaki kanları sildi. "Bir şey değil," dedi Kino. Gözleri, sesi gibi katı ve soğuktu. İçinde korkunç bir nefret büyüyüp durmaktaydı.

O sıra, Juana'nın içinde büyüyen gerilim de taşıverdi. Dudakları incecik bir çizgi oldu. "Uğursuz bir şey bu!" dedi boğuk bir sesle. "Bu inci bir günah gibi! Bizi mahvedecek." Sesi çığlığa dönüşüp çınladı. "At onu, Kino! İki taşın arasına koyup ezelim onu! Bir yere gömelim, gömdüğümüz yeri de untalım. Yeniden denize atalım. Uğursuzluk getirdi. Kino, kocam benim, mahvedecek bizi o!" Ateşin ışığında dudakları ve gözleri capcanlı, korku doluydu.

Kino'nun yüzü kararlıydı. Akı ve direnci kararlıydı. "Bu bizim tek umudu-

muz," dedi. "Oğlumuz okula gitmeli. Bizi içinde tutan bu çanağı kırıp kurtulmalı o."

"Ama hepimizi mahvedecek!" diye haykırdı Juana. "Oğlumuzu bile."

"Sus," dedi Kino. "Konuşma artık. Sabah olunca inciyi satarız, uğursuzluk gider, geriye yalnızca iyilik kalır. Sus şimdi, karıcığım." Kara gözleri ateşe bakar-ken kaşları çatıktı. Bıçağının hâlâ elinde olduğunu fark etti. Kaldırıp baktı, çeliğin-deki kanı gördü. Bir an o kanı pantolonu- na silecek gibi oldu, ama sonra bıçağı toprağa sapladı, toprakta temizledi.

Uzaktaki horozlar ötmeye başladılar. Hava değişti, gün ağarıyordu. Sabah rüz- gârı koyun sularını kıpırdattı, suda biten ağaçların arasında fısıldadı, küçük dalga- lar çakıllı kumsala, giderek hızlanan bir tempoyla vurmaya başladılar. Kino şilte- sini kaldırdı, incisini topraktan çıkardı, karşısına koyup ona baktı.

İncinin mum ışığında göz kırpan, pa- rıldayan güzelliği onun beynini de bir gü- zellik duygusuyla uyuşturdu. Öyle güzeldi ki! Öyle yumuşak... kendi türküsü geliyor- du incinin; söz vermeler, sevinçler, gele-

cekten güven duyma, rahatlık, emin olma. Sıcacık ışığı, bütün hastalıklara karşı bir şifa, bütün aşağılamalara karşı bir duvar vaat ediyordu. Açlığın kapısını kapatıyordu. Kino ona bakarken gözleri yumuşadı, yüz çizgileri rahatladı. İncinin düzgün, yumuşak yüzünde kutsanmış mumun hayalini görebiliyordu. Kulaklarında yeniden deniz altının tatlı ezgisini duydu, derinliklerin yeşil ışığını görür gibi oldu. Juana gizliden ona baktı, gülümsemediğini gördü. Bir bakıma ikisi tek bir amaçla, bir varlık olup bütünleştiklerinden, Juana da onunla gülümsedi.

Ve yeni güne umutla başladılar.

IV

Küçük bir kasabanın kendisiyle ve tüm birimleriyle kurduğu sıkı ilişkiyi ayırımsamamız inanılmaz bir şeydir. Her erkek, her kadın, her çocuk ve bebek bilinen bir kalıp içinde davranırsa, hiçbir duvarı yıkmasa, kimseden farklı davranmasa, hiçbir deneye kalkışmasa, hastalanmasa, bilincinin erincini tehlikeye sokmasa: kentin doğal, sürekli akışını değiştirmeye çalışmasa, o zaman o birey yok olur, bir daha da adı bile duyulmaz. Ama bir tek adam, sıradan düşüncelerden ya da bilinen, güvenilen kalıplardan sıyrıldı mı, ora halkının duyargaları hemen harekete geçer, iletişim bu sinirler aracılığıyla her yere taşınır. O zaman her birim, bütünle iletişim haline geçer.

Böylece La Paz'da da, daha sabahın

erken saatlerinde Kino'nun incisini satacağı biliniyordu. Saz damlardaki komşular da biliyordu, inci avcıları da, balıkçılar da, Çinli bakkallar da, kilise de... çünkü sunakta küçük çocuklar fısıldıyorlardı haberi. Rahibelerin arasında kulaktan kulağa dolaştı haber, kilisenin önündeki dilenciler konuştular... çünkü bu kutlu ürünün ilk meyvelerinden onlar da paylarını alacaktı. Küçük çocuklar biliyor ve heyecanlanıyordu. Ama en iyi bilenler, inci alıcılarıydı. Gün başladığında inci alıcıları işyerlerindeydiler. Siyah kadife kaplı tepsilerin başına çökmüş; her biri incileri tepside parmak uçlarında yuvarlıyor, bu oyunda kendine düşen payı düşünüyor-du.

İnci alıcılarının kararlarını tek başına aldıkları sanılırdı. Balıkçıların getirdiği incilere fiyat verirken birbirleriyle rekabet ettiklerine inanılırdı. Ve bir zamanlar gerçekten de öyleydi. Ama zararlı bir yöntemdi öylesi. Çoğu kez güzel bir inciye fiyat vermenin heyecanı içinde çok fazla para verilirdi. Savurganlık sayılırdı bu. Yapılmamalıydı. Şimdi artık bir tek inci alıcısı vardı. Birçok eli olan bir tek adam.

İşyerlerinde oturup Kino'yu bekleyen adamlar ne fiyat vereceklerini, kaç kâda çıkacaklarını, her birinin ne yöntem kullanacağını biliyorlardı. Gerçi kendi ücretlerinden başka bir kârları olmayacaktı; ama, inci alıcıları arasında yine de bir heyecan dalgası dolaşmaktaydı. Avcılığın bir zevki vardı çünkü. İnsanın işi ve görevi bir fiyatı kırmaksa, o zaman mümkün olan en alt düzeye indirmekten bir zevk, bir doyum sağlaması gerekirdi. Çünkü dünyada herkes yetenekleri ölçüsünde çalışır, elverdiği ölçüde de başarılı olurdu. Kimse elinden geldiğinden azıyla yetinmez, bu konuda ne kanıda olursa olsun, onlara verilebilecek ödüller, alacağı övgüler bir yana inci alıcısı, inci alıcısıydı sonuçta. En mutlu inci alıcısı da alacağı malı en düşük paraya kapatabilendi.

Güneş o sabah sapsarı ve çok sıcaktı. Koydaki ve körfezdeki nemi çekip alıyor, yukarda pırıl pırıl asılı tutuyor, havayı titreşimlerle dolduruyor, gözle görülen şeyleri değiştiriyordu. Kasabanın kuzey tarafına doğru da, bir başka hayal asılı durmaktaydı havada. İki yüz milden daha uzaktaki bir dağın hayali. Yamaçla-

rı çamlarla doluydu bu dağın. Ormanların üzerinde kocaman bir kaya doruk yükse-
liyordu.

Bu sabah, kanolar da kıyıda sıraya
dizilmişti. Balıkçılar denize açılıp inci avı-
na çıkmadılar. Çünkü olaylı bir gündü bu-
gün. Kino incisini satmaya gittiğinde g-
rlmeye değer çok şey olacaktı.

Kıyıdaki saz damlarda Kino'nun
komşuları kahvaltılarının başında çok
uzun süre oturdular, inciye onlar bulmuş
olsalar neler yapacaklarını konuştular. İ-
lerinden biri, "Onu Roma'daki Kutsal Pe-
der'e bir armağan olarak verirdim," dedi.
Bir başkası, bin yıllık atalarının ruhları
için yinler dzenlettireceğini şyledi. Bir
diğer, "Parayı alır, La Paz'ın fakirlerine
dağıttırdım," dedi. Bir dördüncüsü, incinin
parasıyla yapabileceği bütün iyi şeyleri
düşündü. İnsanın parası olursa verebile-
ceği bütün sadakaları, sağlayabileceği
bütün yararları. kurtarabileceği bütün in-
sanları aklından geçirirdi. Bütün komşu-
lar, inşallah birden gelen zenginlik Ki-
no'nun başını döndürmez, diye umuyor-
lardı. İnşallah onu zengin bir adam yap-
mazdı bu olay. İçine tutku, kin ve soğuk-

luk tohumları ekmezdi. Çünkü Kino sevilen bir insandı. İnci onu mahvederse pek yazık olurdu. "Ya o iyi karısı Juana," dediler. "Güzel bebeği Coyotito... sonradan gelecek bebekleri... İnci onların hepsini mahvederse ne kadar yazık olur."

Kino ile Juana'nın yaşamlarında ise bu sabah, sabahların en güzeliydi. Bunu ancak bebeğin doğduğu sabahla karşılaştırabilirlerdi. Bu öyle bir gün olacaktı ki, öteki günlerin hepsi kendilerini buna göre ayarlayacaklardı. "İnciyi satmamızdan iki yıl önce," diyeceklerdi onlar da. Ya da "İnciyi sattıktan altı hafta sonra," diyeceklerdi. Juana bunu düşünürken rüzgârların durumunu gözledi, Coyotito'ya vaftizi için hazırladığı elbiseleri giydirdi. Vaftiz ettirmeye paraları olduğu gün için. Sonra kendi saçlarını tarayıp ördü, uçlarına kırmızı kurdeleler bağladı, bugün eteğiyle yeleğini giydi. Kino'nun yırtık pırtık beyaz elbiseleri hiç değilse temizdi. Bugün eski püskülerin son günüydü. Yarın, belki de bugün öğleden sonra yeni giysileri olacaktı artık.

Kendi saz duvarlarındaki aralıklardan Kino'nun kapısını gözetleyen komşu-

lar da giyinmiş, hazırlanmışlardı. İnciyi satmaya Kino ve Juana ile birlikte gitmekten hiç çekinmiyorlardı. Beklenirdi öyle yapmaları. Tarihsel bir andı bu. Gitmezlerse delirirlerdi. Hem de... hemen hemen düşmanlık belirtisi sayılırdı gitmelerini.

Juana, şalını üzerine özenle sardı, bir ucunu sağ dirseğinin altından geçirip eline aldı, böylelikle kolunun altına bir hamak sallandırmış oldu. Bu küçük hamaga Coyotito'yu oturttu. Başını dikleştirip şala yasladı, olup biten her şeyi görebilsin diye. Belki de hatırlardı. Kino geniş kenarlı hasır şapkasını başına giydi, eliyle yoklayıp, gerektiği gibi durduğundan emin olmaya çalıştı. Şapka serseri, bekâr, sorumsuz bir erkek gibi başının arkasına doğru kaymış olmamalıydı. Yaşlılar gibi tepesine yatay da oturmamalıydı. Hafifçe öne eğilmeli, saldırganlık, ciddilik ve canlılık belirtmeliydi. Bir erkeğin şapkasını nasıl giydiğinden pek çok şey belli olurdu. Kino sandaletlerini ayaklarına geçirdi, şeritlerini topuklarının üzerine kaydirdi. Büyük inci yumuşacık, eski bir ge-yik derisine sarılmış, küçük bir deri kese-

ye konmuş olarak Kino'nun gömleğinin cebine sokulmuştu. Battaniyesini özenle dürüp katladı, dar bir askı yapıp sol omzunun üzerine attı. Artık hazırdılar.

Kino adımını atıp kapıdan gururla çıktı, Coyotito'yu taşıyan Juana da onu izledi. Yol boyunca kasabaya doğru ilerlerken komşular da onlara katıldı. Evler durmadan insan kusuyor, kapılardan dışarı çocuklar boşanıyordu. Ama olayın ciddiliğinden ötürü, yalnızca bir tek erkek Kino ile birlikte yürüdü, o da ağabeyi Juan Tomás'dı.

Juan Tomás, kardeşini uyarıyordu. "Seni kandırmamaları için dikkatli olman gerek," dedi.

Kino da, "Hem de çok dikkatli olmalıyım," diye ona katıldı.

"Başka yerlerde ne değerler biçildiğini bilmiyoruz," dedi Juan Tomás. "İyi bir fiyatın kaç para olduğunu nereden bilebiliriz? Başka yerlerdeki inci alıcılarının ne verdiğini bilmedikçe... nereden bilebiliriz?"

"Haklısın," dedi Kino. "Nereden bilebiliriz? Biz buradayız, orada değiliz ki!"

Kasabaya doğru yürürken arkalarındaki kalabalık daha da arttı. Juan Tomás sinirli olduğu için durmadan konuşuyordu.

"Sen doğmadan önce, Kino," dedi bir ara, "...yaşlılarımız incilere daha çok para alabilmek için bir yol düşünmüşlerdi. Bir aracı bulup bütün incileri onunla başkente yollamayı, orada sattırıp adama da yalnızca kârdan kendine düşen payı vermeyi uygun görmüşlerdi."

Kino başını salladı. "Biliyorum," dedi. "İyi bir fikirdi."

"Ve buldular böyle bir adamı," diye sürdürdü Juan Tomás. "İncilerini ortaklaşa ortaya döktüler, adamı yola çıkardılar. Ama bir daha ondan haber alamadılar. inciler de kayboldu. Sonra ikinci bir adam buldular, onu yola çıkardılar, ondan da haber gelmedi. O zaman bu düşünceden hepten vazgeçtiler, eski usullere döndüler."

Kino yine, "Biliyorum," dedi. "Babamız anlatmıştı, duydum. İyi bir fikir ama dine aykırı. Peder bunu çok iyi anlatmıştı. İncinin kaybı, kendi yerlerini terk etme-

ye kalkanlara bir ceza. Peder, her erkeğin ve kadının bir asker gibi görevli olduğunu anlattı. Tanrı onlara evrenin kalesinin çeşitli yerlerini korumak üzere görev vermiş. Kimi mahzenlerde, kimi duvarların dibinde. Ama her biri kendi yerine bağlılıkla kalmalı, sağa sola koşuşmaması; yoksa kale, cehennemin saldırılarına karşı tehlikeye düşer."

"O vaazı ben de dinlemiştim," dedi Juan Tomás. "Her yıl verir aynı vaazı."

İki kardeş yürürken babalarının, büyükbabalarının, büyük büyükbabalarının da dört yüz yıldan beri yaptığı gibi gözlerini biraz kıstılar. Daha ilk yabancılar, ayrı inanışlarla, yetkilerle ve ikisini birden destekleyecek barutla çıkageldiklerinde de ataları kısılmış gözlerle bakmışlardı onlara. Ve bu dört yüz yıl boyunca Kino'nun halkı yalnızca bir tek savunma öğrenmişti. Gözlerini hafifçe kısmak, dudaklarını hafifçe sıkmak ve geri çekilmek. Bu duvarı hiçbir şey yıkamazdı. Onlar da bu duvarın gerisinde, bir bütün olarak kalabilirlerdi.

Gitgide kalabalıklaşan kabile çok ciddiye, bugünün önemini kavramıştı. Ko-

şuşmaya, bağıırıp çağırmaya, şapka çalıp saç karıştırmaya kalkışan çocuklar çıkar-
sa, büyükleri onları hemen susturuyordu. Çok önemli bir gün olması nedeniyle çok yaşlı bir adam, yeğenin in güçlü omuzları-
na binmiş, olanı biteni görmeye geliyor-
du. Kaf ile saz damlardan çıktı, taş yapılı kasabaya girdi. Burada sokaklar biraz da-
ha genişti. Evlerin yanında dar kaldırımlar da vardı. Daha önceleri olduğu gibi kilise-
nin önünden geçerlerken dilenciler onlara katıldı. Bakkallar başlarını uzatıp arkala-
rından baktılar. Küçük meyhaneler müş-
terilerinden oldu, sahipleri de dükkânları-
nı kapatıp kaf ileye katıldı. Güneş kasaba-
nın kaldırımlarını kavuruyor, ufacık taşla-
rın bile gölgeleri yere vuruyordu.

Kafilenin yaklaşmakta olduğunun ha-
beri kendilerinden çok önde gitti. İnci alı-
cıları küçük, karanlık işyerlerinde dikleşti-
ler, kulak kesildiler. Önlerine birtakım kâ-
ğıtlar çıkardılar. Kino kapıda belirlediği za-
man çalışır durumda görünmek havasın-
daydılar. İncilerini de çekmecerlere koy-
dular. Çünkü güzel bir incinin yanında kötü bir incinin gözükmesi iyi olmazdı. Ki-
no'nun incisinin güzelliğini duymuşlardı.

İnci alıcılarının işyerleri dar bir sokakta, birbirine pek yakındı. Pencereleleri demir parmaklıklıydı. Tahta pancurları da vardı. Bu durumda içeriye ancak loş bir ışık girebiliyordu.

İri yapılı bir adam, işyerinde oturmuş, bekliyordu. Babacan, iyi yüzlü biriydi. Gözleri dostlukla parlıyordu. Herkese güneydın diyen, sık sık el sıkın hoş bir adamdı. Bütün fıkraları bilirdi ama yine de çoğunlukla hüzünlü görünürdü. Çünkü kahkahanın tam orta yerinde, birden ölmüş teyzenizi hatırlar, gözleri sizin acı kaybınız için yaşlarla dolardı. Bu sabah, masanın üzerindeki vazoya bir çiçek koymuştu. Bir tek kırmızı amber çiçeğı. Vazo, önündeki siyah kadife kaplı inci tepsinin tam yanındaydı. Sakallarını kıllarının mavi köklerine dek dipten kazımıştı. Elleri temiz, tırnakları cilalıydı. Açık duran kapısından içeriye sabah havası dolmuştu. Hafif bir türkü mırıldanıyor, sağ elinin parmakları sihirbazlık hünerleri yapıyordu. Eklemlerinin arasında evirip çevirmekte olduğu bir metal parayı, bir yok edip bir yeniden ortaya çıkarmaktaydı. Para bir an görünüyor, sonra yine gözden

kayboluyordu. Adam, kendi gösterisini izlemiyordu bile. Parmakları kendi kendilerine, alışkanlıkla yapıyorlardı. Adam türkü mırıldanırken gözleri kapıya bakmaktaydı. Derken yaklaşan bir kalabalığın ayak seslerini duydu, sağ elinin parmakları daha hızlı çalışmaya başladı. Sonunda Kino'nun gövdesi kapıyı doldurunca para bir daha parladı, ortadan kayboldu.

"İyi sabahlar, dostum," dedi adam. "Sana nasıl bir yardımda bulunabilirim?"

Kino küçük işyerinin karanlığına baktı. Dışarının parlak aydınlığından, gözleri iyice kısılmıştı. Ama alıcının gözleri bir şahinin gözleri kadar donuk, acımasız ve hareketsizdi. Hiç kırpmıyordu gözlerini. Yüzünün geri kalanı da gülümsüyor, selamlıyordu geleni. Masasının arka tarafında sağ eli hâlâ parayla oynuyordu.

"Bir incim var," dedi Kino. Yanında durmakta olan Juan Tomâs bu azımsayıcı söyleniş biçimine biraz homurdandı. Komşular eşikte durmuş, erkek çocuklar pencerelere tırmanmış, aralıklardan içeriyi gözlüyorlardı. Emekleyerek yaklaşan birkaç çocuk da, Kino'nun bacakları arasından bakıyorlardı.

"Demek bir incin var," dedi alıcı. "Bazıları bir düzine inci getirir. Eh, görelim bakalım incini. Değerini biçer, sana en iyi fiyatı veririz." Parmak uçları parayı büyük bir hırsla çeviriyordu.

Kino yarattığı etkinin önemini içgüdüsel olarak biliyordu. Deri keseyi yavaşça çıkardı. İçinden yumuşak, kirli deri parçasını yavaşça aldı; sonra, dev inciye siyah kadife tepsiye yuvarlayıverdi. Aynı anda gözleri alıcının gözlerine dikildi. Ama adamda ne bir belirti, ne bir hareket oldu. Yüzü hiç değişmedi. Yalnızca masanın arkasında devinip duran eli bir an için aksadı. Para bir eklemin üzerinde takıldı, sessizce alıcının kucağına kaydı. Ve masanın arkasındaki el bir yumruk olup kasıldı. Sonunda sağ el saklandığı yerden çıktığında, işaretparmağı dev inciye dokundu, onu kadifenin üzerinde yuvarladı. Başparmakla işaretparmağı inciye tutup kaldırdı, alıcının gözlerine yaklaştırdı, havada tuttu, çevirdi.

Kino soluğunu tuttu, komşular soluklarını tuttular, fısıltı kafilenin arkalarına doğru yayıldı. "İnceliyor... fiyat söylenmedi... hayır, fiyatta daha anlaşılmadılar."

Artık alıcının eli ayrı bir kişilik olmuştu. O el, inciye tepsiye fırlattı, işaretparmağıyla dürterek aşağıladı, alıcının yüzüne hüzünlü, beğenmemiş, küçümser bir anlam yerleşti.

"Üzgünüm dostum," derken omuzları hafifçe yükselip, bu şanssızlığın kendi suçu olmadığını anlatmak istedi.

Kino, "Bu çok değerli bir inci," dedi.

Alıcının parmakları inciye öyle hızlı itiyordu ki, inci yuvarlanıyor, tepsinin yanlarına çarparak geri geliyordu.

"Aptallar altını denilen şeyi duymuşsundur," dedi alıcı. "Bu inci de aptallar altını gibi. Çok iri. Kim alır bunu? Böyle şeylerin piyasası yoktur. Bu yalnızca bir hilkat garibesi. Üzgünüm. Sen çok değerli bir şey sandın, oysa bu anormal bir şey."

Kino'nun yüzü bu kez şaşkın ve kaygılıydı. "Ama bu dünyanın en büyük incisi," diye bağırdı. "Kimse daha böyle inci görmemiştir."

"Tam tersine, hem büyük. hem de battal," dedi alıcı. "Bir garabet olarak il-

gin. Belki müzelerden biri bunu deniz kabukları koleksiyonuna eklemek ister. Sana bunun için... eh, bin peso verebilirim."

Kino'nun yüzü karardı, içi kinle oldu. "Bir elli bin eder," dedi, "sen de bal gibi biliyorsun, ama beni kandırmak istiyorsun."

Alıcı, kalabalığın arasında bir öfke homurtusunun yayılmakta olduğunu duydu ve içinde ufacık bir korku titreşimi hissetti.

"Beni suçlama," dedi telaşla. "Ben kendimce değer biiyorum. Ötekilere de sor. Hepsine uğra, incini göster... daha iyisi, onlar buraya gelsin, sen de arada bir hile olmadığından emin ol. Oğlum, baksana" diye seslendi. ıracık arka kapının aralığından baktı. "Oğlum, git, falancayı, filancayı, bir de filancayı bul. Onlara buraya gelmelerini söyle, neden olduğunu söyleme," dedi. "Yalnızca onları benim çağırdığımı söyle!" Sonra sağ eli masanın arkasına kaydı, cebinden yeni bir para çıkardı, para eklemlerinin arasında ileri geri, gidip gelmeye başladı.

Kino'nun komşuları, aralarında fısıldaşılar. Onlar da böyle bir şeyden korkmuşlardı işte. İnci büyüktü ama garip bir rengi vardı. Daha baştan beri kuşkulanmışlardı ondan. Hem zaten bin peso da yabana atılacak para değildi.. Zengin olmayan bir adam için, servet sayılırdı. Alsa ne olurdu Kino bin pesoyu? Daha dün beş parası yoktu!

Ama Kino gerilmiş, katılaşmıştı. Kaderin sürünerek yaklaştığını, kurtların çevresini kuşattığını, akbabaların tepesinde dolaştığını hissediyordu. Kötülüğün üstüne yapışmaya çalıştığını seziyor, kendini korumayı başaramıyordu. Kulaklarında o kötü türküyü duydu. Siyah kadifenin üzerinde inci ışıldadı. Öyle ışıldadı ki, alıcı gözlerini ondan ayıramadı.

Kapıdaki kalabalık dalgalandı, yarıldı, üç inci alıcısının içeriye girmeleri için yol verdi. Şimdi sessizdi kalabalık. Bir kelimeyi kaçırmaktan, bir hareketi, herhangi bir şeyi görememekten korkuyorlardı. Kino da sessiz ve dikkatliydi. Arkasından birinin kendisini çekiştirdiğini hissetti; döndü, Juana'nın gözlerine baktı. Sonra yenilenmiş bir güçle yeniden başını öne çevirdi.

Alıcılar ne birbirlerine bakıyorlardı, ne de inciye. Masada oturan adam, "Ben bu inciye bir değer biçtim," dedi. "Sahibi bunu yeterli bulmuyor. Sizden bu... bu şeyi inceleyip birer teklif yapmanızı istiyorum. Bak, dikkat et," dedi sonra Kino'ya. "Onlara benim kaç para verdiğimi söylemedim."

Birinci alıcı kupkuru, ip gibi bir adamdı. İnciyi ilk kez görüyormuş gibi yaptı. Uzanıp aldı, başparmağıyla işaret-parmağı arasında hızla çevirdi, sonra küçümsermiş gibi tepsiye attı.

"Beni bu tartışmaya hiç katmayın," dedi kuru bir sesle. "Ben hiçbir teklif yapmam. İstemiyorum bu inciye. Bu inci filan değil... bu... bir canavar." İnce dudakları kıvrılıverdi.

İkinci alıcı, çekingen sesli, ufak tefek bir adamdı, inciye eline aldı, dikkatle inceledi. Cebinden çıkardığı bir büyüteçle de baktı. Sonra hafifçe güldü.

"Camdan bile bundan iyisi yapılmıştır," dedi. "Bilirim bunları ben. Yapısı yumuşak ve üstelik tebeşir gibi. Birkaç ayda rengini kaybeder, ölür. Bakırı..." Büyü-

teci Kino'ya uzatıverdi, nasıl kullanılacağını gösterdi. Kino daha önce incilerin yüzeyini büyütölmüş olarak hiç görmemişti. Garip görünüşlü yüzey karşısında şaşırıp kaldı.

Üçüncü alıcı, inciye Kino'nun ellerinden aldı. "Müşterilerimden biri böyle şeylerden hoşlanır," dedi. "Ben beş yüz peso veririm. Ve belki bunu müşteriime altı yüz pesoya da satarım."

Kino hemen uzandı, inciye onun elinden kaptı, geyik derisine sardı, gömleğinin içine soktu.

Masanın gerisinde oturan adam, "Budalalık ettiğimin farkındayım ama tek-lifim hâlâ geçerli," diyordu. "Bin peso veriyorum." İnciyi ortadan kaldıran Kino'ya, "Ne yapıyorsun?" dedi.

"Beni aldatıyorsunuz!" diye bağırdı Kino öfkeyle. "Burada satılık inci yok. Belki başkente gider, orda satarım."

Alıcılar birbirlerine kaçamak baktılar. Fazla ileri gittiklerini anlamışlardı. Başarısızlıklarından dolayı cezalandırılacaklarını biliyorlardı. Masadaki adam telaşla, "Belki bin beş yüze kadar çıkabilirim," dedi.

Ama Kino kalabalığın içinden kendine yol açmaya çalışıyordu. Konuşmaların mırıltısı kulağına belli belirsiz geliyor, öfkeli kanı kulaklarında uğulduyordu. Kalabalıktan kurtulup ilerledi. Juana arkasından yürüyordu.

Akşam olduğunda saz damlardaki komşular mısır ekmekleriyle fasulyelerini yerken, günün önemli konusunu tartışmaktaydılar. Bilememişlerdi. İyi bir inci gibi gözük müştü onlara. Ama daha önce hiç böyle bir inci görmemişlerdi. Kuşkusuz, incilerin değerini alıcılar onlardan daha iyi bilirdi. "Hem, bakın," diyorlardı. "O alıcılar birbirleriyle konuşmuş da değillerdi. İncinin değersiz olduğunu her üçü de anladılar."

"Ama ya daha önce anlaştılsa?"

"Öyleyse, yaşamımız boyunca hepimiz kandırılmışız demektir."

Belki de diyordu içlerinden bazıları, belki de Kino bin beş yüz pesoyu alsa daha iyi ederdi. İyi paraydı. Kino'nun o güne dek görmediği bir paraydı. Belki de budalalık ediyordu Kino. Ya başkente gider de incisine alıcı bulamazsa? İşte o zaman aptallığına doymasın.

Hem şimdi, diyordu daha korkak komşular, şimdi de, kendilerine böyle meydan okuduğu için, alıcılar bir daha iş yapmazlar Kino'yla. Belki de Kino kendi gırtlığını kendi eliyle kesti, kendi defterini dördü.

Diğerleri, Kino cesur adamdır, öfkeli adamdır, hakkı da var, diyorlardı. Onun cesaretinden hepimiz yararlanabiliriz. Gurur duyuyorlardı Kino ile.

Kino evinde, şiltesinin üzerine oturmuş düşünüyordu. İncisini ateş çukuru-
nun oraya, taşın altına gömmüştü. Şilte-
nin dokuma desenlerine dikti gözlerini;
baktı, baktı, sonunda desenler birbirine
girdi, kafasının içinde oynaşmaya başla-
dı. Bir dünya kaybetmiş, ama onun yeri-
ne bir yenisini bulamamıştı. Ve korkuyor-
du Kino. Ömründe evinden uzağa gitme-
mişti. Yabancılardan, yabancı yerlerden
korkuyordu. Başkent dedikleri o yabancı-
lık canavarından ödü kopuyordu. Suyun
karşı tarafında, dağların ötesinde, bin
milden uzakta yatmaktaydı başkent. Bu
yolun her yabancı mili ona korku veriyor-
du. Ama Kino eski dünyasını kaybetmiş-
ti. Şimdi yenisine doğru gitmeye çabala-

mak zorundaydı. Çünkü gelecekle ilgili rüyası gerçektir ve asla yok edilemezdi. "Gideceğim" demişti. Demiş olması, onu da gerçek yapıyordu. Gitmeye karar vermek ve bunu söylemek, yolun yarısı demektir.

Juana onun inciye gömüşüne baktı. Bir yandan da Coyotito'yu temizliyor, emziriyor, akşam yemeği için mısır ekmeklerini hazırlıyordu.

Juan Tomás geldi, Kino'nun yanına çömeldi, uzun süre sessiz kaldı, sonunda Kino sordu: "Başka ne yapabilirdim? Sahtekâr bunlar."

Juan Tomás ciddi ciddi başını salladı. O daha büyüktü. Kino ondan akıl almak gereğini hissediyordu. "Bilmek kolay değil," dedi Juan Tomás. "Doğumumuzdan tabutumuzun parasına kadar her konuda kandırılmadığımızdan emin olamayız. Ama yine de hayatta kalabiliyoruz. Sen inci alıcılarına değil, tüm düzene, tüm bir yaşam biçimine meydan okudun... bu yüzden senin için korkuyorum.

Kino, "Açlıktan ölmenin dışında. neyim var korkacak?" diye sordu.

Ama Juan Tomás başını ağır ağır iki yana salladı. "Ondan hepimiz korkmak zorundayız. Ama... ya haklıysan? Ya incin gerçekten çok değerliyse? O zaman oyun bitecek mi sanıyorsun?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Bilmiyorum," dedi Juan Tomás. "Ama senin için korkuyorum. Yepyeni bir alana girmiş, yürüyorsun, yolunu da bilmiyorsun."

"Gideceğim. Hem de hemen gideceğim," dedi Kino.

Juan Tomás, "Evet," diyerek ona katıldı. "Öyle yapmalısın. Ama başkentte durumu farklı bulacak mısın acaba? Burada dostların var. Ben varım... ağabeyin var. Orada hiç kimsen olmayacak."

"Ne yapabilirim?" diye bağırdı Kino. "Bu işte büyük bir haksızlık var. Oğluma şans tanımak gerek. Onlar o şansa saldırıyorlar. Dostlarım beni korur."

"Yalnızca kendileri tehlikeye girmediği ya da zarar görmediği sürece," dedi Juan Tomás. Sonra, "Tanrı yardımcın olsun," diyerek ayağa kalktı.

Kino da ona, "Tanrı yardımcın olsun," dedi, ama başını kaldırıp bakmadı bile. Çünkü bu sözler onun üzerinde ürpertici bir etki yapmıştı.

Juan Tomás gittikten çok sonra bile, Kino hâlâ şiltesinde oturmuş, düşünüyordu. Bir uyuşukluk gelmişti üstüne... alaca renkli bir umutsuzluk. Her yol tıkalı gibiydi. Kafasının içinde yalnızca düşmanın karanlık türküsü duyuluyordu. Duyuları yanarcasına canlıydı ama, aklı geriye doğru kayıyor, her konudaki derin paylaşma duygusunu, kendi halkından ona gelen o armağanı düşünüyordu. Geceyi oluşturan her küçük sesi duyuyordu. Yuvalarına çekilen kuşların uykulu uykulu yakınmalarını, kedilerin aşk acılarını, dalgaların kıyıya vurup, sonra geri çekilmesini ve mesafenin o basit fısıltısını... Geri çekilen suların bıraktığı yosunların kokusunu da duyabiliyordu. Ateşin küçük alevleri şiltenin desenlerini canlandırdı, bir kez daha Kino'nun kendinden geçmiş gibi bakan gözlerine soktu.

Juana onu kaygıyla izliyordu. Ama tanırdı onu. Ona yardımcı olmak için en iyi yolun sessiz kalmak ve yanında olmak

olduğunun farkındaydı. Kötülüğün türküsünü kendisi de duyabiliyormuş gibi ona karşı savaştı, alçak sesle ailenin türküsünü söylemeye başladı. Güvenliğin, sıcaklığın, aile bütünlüğünün türküsünü. Coyotito'yu kollarında tutuyor, türküyü ona söylüyor, uğursuzluğu uzakta tutmaya çalışıyordu. Sesi, o kara ezginin tehdidi-ne karşı yiğitçeydi.

Kino kıpırdamadı yerinden, yemek aş da istemedi. Acıktığı zaman isteyeceğini biliyordu Juana. Gözleri kendinden geçmiş gibi bakıyordu Kino'nun. Saz damının dışında, bezgin, ama tetikte bir uğursuzluğun dolaşmakta olduğunu sezebiliyordu. Karanlık, sürünen bir şeylerin, kendisini dışarıya çağırdığını, gecenin karanlığına çıkmasını beklediklerini seziyordu. Gölgesi ve korkunç bir şeydi dışardaki. Ama yine de... Kino'ya sesleniyor, onu korkutuyor, ona meydan okuyordu. Sağ eli koynuna doğru kaydı, bıçağını yokladı; gözleri iri iri açılmıştı; ayağa kalktı, kapıya yürüdü.

Juana gücü yettiğinde onu durdurmaya çalıştı. Elini dur anlamında kaldırdı, ağzı korkuyla açıldı. Kino uzun gibi

gelen bir an karanlıklara baktı, sonra dışarıya çıktı. Juana telaşlı ayak seslerini, kıyasıya dövüşenlerin hırıltılarını ve sonra o vuruşu duydu. Bir an korkuyla donakaldı, dudakları dişlerinin üzerinden sanki geriye çekilip açıldı... kedi dudakları gibi. Coyotito'yu yere bıraktı. Ocaktan bir taş alıp, dışarıya koştuğunda iş işten geçmişti. Kino yerde yatıyor, kalkmak için çabalıyordu. Yanında kimse yoktu. Yalnızca gölgeler, dalgaların geliş gidiş sesi ve bir de uzakların fısıltısı. Ama uğursuzluk her yanda vardı hâlâ. Saz çitin gerisine saklanmış, evin yanındaki gölgeye çömelmiş, ya da havada dolaşıp duran... vardı işte.

Juana'nın elindeki taş yere düştü, kollarını Kino'nun boynuna dolayıp ayağa kalkmasına yardım etti, onu eve getirdi. Kafasından kanlar akıyordu. Yanağından çenesine dek, derin bir kesik vardı, kanayan bir kesik. Kino yarı baygındı. Başını bir yandan bir yana sallıyordu. Gömleği yırtılıp açılmış, iç giysileri dışarıya çekilmişti. Juana onu şiltenin üzerine oturttu, yüzünde pıhtılaşmakta olan kanları eteğiyle sildi. İçmesi için ona **pulque** getirdi.

Kino hâlâ kafasını iki yana sallıyor, içindeki karanlığı açmaya çalışıyordu.

"Kimdi?" diye sordu Juana.

Kino, "Bilmiyorum," dedi. "Yüzünü görmedim."

Juana toprak çanağı getirdi, Kino'nun yüzündeki yarayı suyla yıkayıp temizledi. O hâlâ bir şeyden kamaşmış gibi gözlerini karşıya dikmiş bakıyordu.

"Kino, kocacığım," diye haykırdı Juana. Kino'nun gözleri onu hiç görmüyormuş gibi, ötelere, içinden ta ötelere baktı. "Kino, beni duyuyor musun?"

"Duyuyorum," dedi dalgın, bilinçsiz bir sesle.

"Kino, bu inci uğursuz. O bizi yok etmeden biz onu yok edelim. İki taş arasında ezelim. Götürüp... götürüp yine denize, geldiği yere atalım. Kino, uğursuz o, uğursuz o!"

Juana konuşurken Kino'nun bakışları yeni bir ışıkla, öfkenin ışığıyla parıldadı, gerilen kasları taş gibi katılaştı... Direnci de katılaştı.

"Olmaz," dedi. "Savaşacağım. O şeyi yeneceğim. Ayağımıza gelen şansızlığı ziyan etmeyeceğiz." Yumruğu şilteye indi.

"Kimse iyi talihimizi bizden alıp götüremeyecek..." dedi. Bakışları bir anda yumuşadı, elini okşar gibi Juana'nın omzuna koydu. "İnan bana," dedi. "Erkeğim ben." Yüzüne işini bilen, kurnaz bir anlam çökmüştü.

"Sabah olunca kanomuza binip denizleri geçeceğiz. Sonra dağları aşip başkente varacağız. Sen ve ben. Kimse bizi kandıramaz. Erkeğim ben."

"Kino," dedi Juana boğuk bir sesle. "Ben korkuyorum. Bir erkeği de öldürebilirler. Atalım inciyi denize."

"Sus," dedi Kino öfkeyle. "Ben erkeğim. Sus!" Ve Juana sustu. Çünkü Kino'nun sesinde buyurucu bir anlam vardı. "Biraz uyuyalım," dedi Kino. "İlk ışıkla birlikte yola çıkarız. Benimle gelmeye korkmuyorsun ya?"

"Hayır, kocacığım benim."

Kino'nun gözleri yumuşak ve sıcak bakışlarla dolandı karısının üzerinde, eli kısa dokunuşlarla yanağını okşadı. "Biraz uyuyalım," dedi.

V

İncecik bir ay doğdu, ilk horoz ötmeden hemen önce; yeni ay. Kino gözlerini karanlıkta açtı, yanında bir yerde bir kıpırtı duymuştu. Soluğunu tutup bekledi. Yalnızca gözleriyle karanlığı araştırdı. Saz duvarların arasından sızan solgun ay ışığında, Juana'nın yanibaşından sessizce kalktığını, ocağa doğru süzüldüğünü gördü. O kadar yavaş çalışıyordu ki, ocağın taşını kaldırırken bile belli belirsiz bir ses duyuldu. Juana, Coyotillo nun yatığı salıncağın yanında biraz eğlendi, sonra kapının önünde duraladı ve en sonunda da çıkıp gitti.

Kino'nun içinde bir öfke yükseldi. Hızla doğrulup ayağa kalktı, tıpkı onun gibi sessiz adımlarla ardına düştü. Juana'nın hızlı adımlarının kıyıya doğru yö-

neldiğini duyabiliyordu. Sessizce izledi. Beyni sanki yanıyordu. Juana sazların arasından çıktı, küçük kayaların üzerinde tökezledi. Suya doğru ilerledi; işte o anda Kino'nun gelmekte olduğunu duydu, koşmaya başladı, kolunu kaldırıp fırlatacağı sırada Kino onun üzerine atladı, kolu tutup yakaladı, inciye elinden aldı. Sıkı-lı yumruğunu yüzüne indirdi, Juana kayaların arasına devrildi. Kino böğrüne bir tekme savurdu. Solgun ışıktaki küçük dalgalar Juana'ya çarpıp yarıyor, eteği dalgayla havalanıp yüzüyor, sonra dalga çekilirken de bacaklarına sarılıyordu.

Kino, ona hırsıyla baktı; gerilmiş dudaklarının arasından dişleri görünüyordu. Yılan gibi tısladı. Juana korkmayan gözlerle onu süzüyordu. Kasabın bıçağı önünde üç ayağı bağlanmış koyun gibi. Öldürmeye hazır olduğunu biliyordu Kino'nun. Zararı yoktu. Kabul etmişti bunu. Karşı koymayacak, itiraz etmeyecekti. Birden Kino'nun öfkesi yok oldu, yerine bir tikslenme duygusu geldi. Juana'ya döndü arkasını, kumsalı geçti, sazların arasına daldı. Duyguları duyularını köreltiyordu.

Bir hışırtı duydu, bıçağını çıkardı, kara gölgelerin birine rasgele atıldı. Bıçak yerini bulmuş, ete saplanmıştı. Kendisi de dizüstü yıkıldı, yere devrildi. Hırslı parmaklar üstünü başını telaşla aradı. İnci elinden fırlamış, yolun ilerisinde bir taş gibi yuvarlanmış yatıyor, yumuşak ay ışığında hafif hafif parlıyordu.

Juana kendini toplayıp suyun kenarındaki kayaların üzerinden kalktı. Yüzü acıdan uyuşmuş gibiydi. Bir yanı da ağrıyordu. Bir süre dizlerinin üzerinde kendini dengelemeye çalıştı. Islak eteği üzerine yapışıp duruyordu. İçinde Kino'ya karşı öfke yoktu. "Ben erkeğim," demişti o. Bunun Juana'nın gözünde birtakım anlamları vardı. Kino onca, yarı deli, yarı tanrıydı. Kino gücünü dağlara karşı, denizlere karşı kullanmaya kalkacaktı; biliyordu. Juana'nın kadın ruhu, dağın bu çatışmaya dayanacağını, erkeğin ise kendi kendini parçalayacağını biliyordu. Deniz denizliğini sürdürecekti, erkekse boğulacaktı. Ama onu erkek yapan şeyler de bunlardı. Yarı deli, yarı tanrı. Juana'nın da ihtiyacı vardı bir erkeğe. Erkek-siz yaşayamazdı. Kadınla erkek arasın-

daki bu farklara şaşırabilirdi belki. Ama bunları biliyor, kabul ediyor, gereksinim duyuyordu. Elbette izleyecekti onu... kuşku yoktu buna. Bazen kadının niteliği, mantığı, tedbiri, kalımlılık duygusu, Kino'nun erkekliğini aşabilir, üçünü de kurtarabilirdi. Acıyla ayağa kalktı, avuçlarını küçük dalgalara batırdı, çürüyen yüzünü yakıcı tuzlu suyla yıkadı, sonra sürüklenen adımlarla kumsalda Kino'nun ardınca yürüdü.

Gökyüzünde güneyden bir dizi bulut gelmekteydi. Solgun ay, bulut şeritlerine girip çıktıkça Juana bir an karanlıkta ya da aydınlıkta kalıyordu. Sırtı ağrıdan бүкүlmüş, başı eğikti. İlk anda sazlıklardan geçti ay örtülüyken, sonra ay ona baktığında, o da, yolun üzerinde, bir kayanın ardında büyük incinin parıldadığını gördü. Eğilip onu aldı, ay da bir anda bulutların ardındaki karanlığa girdi. Juana dizleri üzerinde öylece durdu, deniz kenarına döndü. Karar verdiği gibi işi bitirmeyi düşündü. O anda ay buluttan sıyrıldı. Biraz ötede kara iki gövdenin yolun üzerinde yatmakta olduğunu gördü. Titredi, çok yakındı onlara. Dönüp kaçmak istedi, ka-

çamadı. Biri Kino idi bunun, öteki bir yabancı. Boğazından, kara, parlak bir sıvı akan bir yabancı...

Kino kımıldıyordu. Kolları, bacakları, ezilmiş bir böcek gibi kıpırdamaktaydı. Ağzından belli belirsiz kısık bir mırıltı duyuldu. Juana artık eski yaşamın sona erdiğini o anda anladı. Yolun üzerinde yatan ölü ve Kino'nun hemen yanındaki kanlı bıçağı, bunu ona anlatmaya yetti. Juana o ana dek hep eski erinçli, esenlikli günlerden, inci bulunmadan önceki zamandan bir şeyleri kurtarmaya çalışmıştı. Ama artık çok geçti; yitip gitmişti hepsi... bir daha bulmaya da olanak yoktu. Bunu anladı, geçmişini bir anda silip attı içinden. Artık kendilerini kurtarmaktan başka yapılacak şey yoktu.

Acısı dinmiş, vücudundaki uyuşukluk gitmişti. Ölüyü çabucak yol üzerinden çalırların arasına çekip sürüdüler. Juana ıslak eteğiyle Kino'nun yüzünü sildi. Kino'nun duyuları yavaş yavaş geri geliyordu. İnledi.

"İnciyi aldılar. Kaybettim onu. Artık bitti," dedi. "İnci gitti."

Juana hasta bir çocuğu avutur gibi Kino'yu yatıştırdı. "Sus," dedi. "İşte incin. Yolun üstünde buldum. Beni duyuyor musun artık? İncin burada. Anlayabiliyor musun? Bir adam öldürdün. Buradan çabuk gitmeliyiz. Bizi yakalayacaklar, anlıyor musun? Gün doğmadan gitmiş olmalıyız."

"Bana saldırdılar," dedi Kino bitkin bir sesle. "Canımı kurtarmak için vurdum."

"Dünü hatırladın mı?" dedi Juana. "Sence bunun yararı olur mu? Kasabadaki adamları hatırlamıyor musun? Böyle demen seni kurtarmaz ki Kino?"

Kino derin derin soludu. İçi içiyle savaşıyor, çekişiyordu, "Hayır," dedi. "Hakkın var." Direnci güçlenmişti. Yeniden erkekti artık.

"Evimize dön, Coyotito'yu al getir," dedi. "Ne kadar mısırımız varsa, hepsini de getir. Ben kanoyu suya indireyim. Gidelim buradan."

Kino, kanlı bıçağını yerden aldı. Juana'dan sendeleyerek ayrıldı, kumsala ilerledi, kanosunun yanındaydı. Ay ışığın-

da, kanonun dibinde kocaman bir delik açılmış olduğunu gördü. Bir öfke kabarıp yeniden güç verdi ona. Şu anda karanlık, ailenin üzerine kapanıyordu; şu anda kötü türkü doldurmuştu geceyi. Ağaçların dallarından sallanıyor, dalgaların vuruşuyla haykırıyordu. Büyükbabasının, kim bilir kaç kez alçılanmış kanosuna vurulmuş, ortasında bir delik açılmıştı. Bu akıl almaz çok büyük bir kötülüktü. Bir insanı öldürmek bile, bir tekneyi öldürmekten daha kötü değildi. Çünkü teknenin oğulları yoktu, tekne kendini koruyamaz, yaralanan bir tekne iyileşemezdi. Kino öfkesinde üzüntülüydü ama bu son olay onu kırılmayacak denli katılaştırmıştı. Bir hayvandı o artık. Pusuda, her an saldırıya hazır bir hayvandı. Yalnız ve yalnız kendini ve ailesini korumak için yaşıyordu. Kafası çatlıyordu ağrıdan ama ağrının farkında değildi. Kumsalın üzerinde sekti, ilk sazları geçti, kendi saz damına koştu. Kumsalda bir komşunun kanosunu almak aklına bile gelmedi. Bunu bir kez bile düşünmedi. Bir tekneyi vurup parçalamak nasıl düşünülemezse alıp kaçır-mak da düşünülemezdi.

Horozlar ötüyordu, günün ışımasına pek bir şey kalmamıştı. Saz damlardan yakılan ilk ateşin dumanları yükseldi. Havaya, pişirilen mısır ekmeklerinin kokusu yayılmaya başladı. Sabah kuşları çalılarda ötüşüp, kıpırdaşıp duruyordu. Solgun ay, ışığını kaybediyordu.

Güneyden akan ve giderek kızaran bulutlar daha bir kalınlaştı. Rüzgâr koya taze bir hava getiriyordu. Soluğunda fırtınanın kokusu duyulan sinirli, tedirgin bir rüzgârdı. Havada bir değişiklik, bir tatsızlık vardı.

Kino evine hızla seyirtirken içinde bir mutluluğun kabardığını fark etti. Akli karışık değildi artık. Çünkü yapılabilecek bir tek şey vardı. Kino önce gömleğinin içindeki inciye yokladı eliyle, sonra boynuna asılı bıçağını.

İlerde küçük bir parıltı gördü. Bunun ardından uzun bir alev, çatırtılı bir kükre-meyle yükselip karanlıklara doğru fırladı. Kino koşmaya başladı. Kendi saz damıydı bu, biliyordu. Bu evlerin birkaç dakika-da yanıp kül olacağını da biliyordu. Yel gibi koşmaya başladı, bir başka gölge de ona doğru koşmaktaydı: Juana, Kino'nun

omuz battaniyesini uçlarından avuçlamış, Coyotito'yu kollarına almıştı. Bebek korkuyla inliyordu. Juana'nın gözleri korkudan dışarıya fırlayacakmış gibi açılmıştı. Dehşet içindeydi. Artık evin yerinde yerler esiyordu. Kino Juana'ya soru sormadı. Biliyordu. Ama Juana konuştu. "Evin altı üstüne getirilmiş, yerler kazılmış. Bebeğin salıncağını bile yırtmışlar. Ben bebeği alıp kaparken dışarıdan ateşe verdiler evi."

Saz damın harlayan aı ı Kino'nun yüzünü aydınlattı. "Kim?" diye sordu Kino.

"Bilmiyorum," dedi Juana. "Kara derili adamlar."

Komşular saz damlarından fırladılar dışarı. Kendi evlerini yanmaktan kurtarmak için düşen kıvılcımların üzerine basıyorlardı. Kino birden korktu. Işık korkuttu onu. Yolun kenarında, çalılar arasında yatan ölüyü hatırladı; öldürdüğü adamı. Juana'yı kolundan yakalayıp ışıktan uzağa, saz bir damın gölgesine çekti. Işık tehlikeydi çünkü onun için. Bir an düşündü, sonra gölgelerin arasından ilerledi, ağabeyi Juan Tomás'ın evine geldi, kapı-

dan içeri süzölüp ardısıra gelen Juana'yı da çekti. Dışarda çocukların bağirtısı, komşuların korkulu çığlıkları duyuluyordu. Çünkü dostları onun, yanan evin içinde olabileceğini düşünmekteydiler.

Juan Tomás'ın saz damı, tıpkı Kino'nun evi gibiydi. Tüm saz damlar birbirine benzerdi. Hepsi ışığı ve havayı içeriye geçirirdi. Böyle olunca Juana ile Kino ağabeylerinin evinin köşesinde otururken, yükselen alevleri duvarların arasından görebiliyorlardı. Yükselen alevlerin uzun ve pek öfkeli olduğunu gördüler. Dam çöktüğünde, yangın da çalı çırpı ateşi kadar çabuk sönmüştü. Dostlarının uyarı çığlıkları duyulmaya başladı. Sonra Apolonia'nın, Juan Tomás'ın karısının tiz, canhıraş çığlığı duyuldu. En yakın kadın akraba, Apolonia, ailedeki ölümden ötürü ilk resmi ağıtı açıyordu.

Apolonia birden üzerinde en iyi şalının bulunmadığını fark etti, daha güzeli ni, en yenisini almak için evine koştu. Duvar dibinde giysi sepetini karıştırırken Kino'nun sesini duydu. Ona yavaşça, "Apolonia," dedi. "Bağırma! Bize bir şey olmadı."

"Nasıl geldiniz buraya?" diye sordu kadın.

"Şimdi soru sorma. Hemen Juan Tomás'a git, onu al getir buraya, kimseye de bir şey söyleme. Bizim için çok önemli bu, Apolonia."

Kadın duraladı. Ellerini çaresizlikle önüne kavuşturup, "Peki, kayınım" dedi.

Az sonra Juan Tomás karısıyla döndü. Juan, bir mum yaktı, onların büzülüp çömelmiş oldukları köşeye yürüdü, "Apolonia, sen kapıya git" dedi. "Kimseyi içeri sokma." Juan Tomás, kardeşlerin en büyüğü olduğundan her şeyi o eline almıştı. "Anlat bakalım kardeşim," dedi.

Kino, "Karanlıkta üzerime saldırdılar," dedi. "Ben de dövüş arasında birini öldürdüm."

"Kim?" diye sordu Juan Tomás hemen.

"Bilmiyorum ki. Her yer karanlıktı... kapkaranlıktı ve her şey karanlıktı."

"İncinin yüzünden," dedi Juan Tomás. "Şeytan var o incide. Onu satıp şeytandan da kurtulacaktın. Belki satabilirsin hâlâ. Esenliğe, erince ulaşabilirsin."

Kino da, "Ah, ağabeyim," dedi. "Bana yaşamımdan bile daha kötü bir hakarete uğradım. Kumsalda kanom kırılmış yatıyor, evim yandı, çalılarda da ölü bir adam yatıyor. Kurtuluş yolları hepten kapalı. Bizi saklamalısın, ağabeyim."

Kino ağabeyine gözlerini dikkatle dikti. Derin bir kaygı gelip yerleşmişti ağabeyinin gözlerine. Belki reddeder diye çabuk çabuk konuştu: "Uzun süre değil," dedi. "Gün geçip gece oluncaya kadar. O zaman gideriz."

"Sizi saklarım," dedi Juan Tomás.

"Sana zarar gelsin istemem," diye karşılık verdi Kino. "Bir cüzzamlı gibi sakınılacak biri olduğumu biliyorum. Gece olunca gideceğim, söz, sen de güvende olacaksın."

Juan Tomás, "Sizi korurum," dedi, sonra karısına döndü: "Apolonia, kapıyı kapa. Kino'nun burada olduğunu sakın ağzından kaçırma; fısıltıyla bile söyleme."

Bütün gün evin karanlığında oturdular. Komşuların kendilerinden söz ettiğini içerde duyabiliyorlardı. Saz duvarların

arasından, külleri ešeleyen komşuların kemik aradıklarını görüyorlardı. Evde çömelmiş, Juan Tomás'la dışarıyı izliyorlardı. Komşular, kırılan, paramparça olan kano yüzünden büyük şaşkınlık içindeydiler. Juan Tomás dışarı çıktı. Komşuların arasına karıştı, meraklarını, kuşkularını dağıtmaya uğraştı. Kino ile Juana'nın ve bebeklerinin başına neler gelebileceği konusunda onlara kendi düşüncesini söyledi. Birtakım varsayımlar attı ortaya. Bir tanesine, "Bence, üzerlerine çöken uğursuzluktan kurtulmak için kıyı boyunca yürüyerek güneye gitmişlerdir," dedi. Bir başkasına, "Kino denizden asla vazgeçmez. Belki bir başka tekne bulmuştur," dedi. Sonra da, "Apolonia üzüntüsünden deli oldu," dedi.

O gün bir rüzgâr çıktı ki, körfezi dövdü, kıyıdaki ağaçları devirdi; çalıları, otları söktü, saz evlerin içinde uğuldadı durdu. Sudaki teknelerin hiçbiri güvende değildi. O zaman Juan Tomás komşulara döndü: "Kino gitti artık," dedi. "Eğer denize açılmışsa çoktan boğulmuştur." Juan Tomás komşulara her çıkışında, eve ödünç bir şeylerle dönüyordu. Bir hasır

torba dolusu kırmızı fasulye, bir torba pirinç getirdi. Bir çanak biber, bir topak da tuz ödünç aldı. Uzun bir bıçak getirdi. Kırk beş santim boyunda ağır bir bıçak... Hem küçük bir balta, hem alet, hem de silahtı yerine göre. Kino bu bıçağı görünce gözleri parladı. Çeliğini okşadı, başparmağıyla ağzının keskinliğini denedi.

Rüzgâr körfezin üzerinde kalın kalın uğulduyor, suları beyaza dönüştürüyordu. Deniz ağaçları (manrovlar), korkmuş sığırlar gibi sulara dalıyorlardı. Karadan ince, kumlu sarı toz bulutları yükselip denizin üzerinde o boğucu kapkara buluta asıldı kaldı. Rüzgâr sonra bulutları alıp uzaklara sürükledi; gökyüzünü temizledi, ülkenin kumlarını karlar gibi silip süpürdü.

Akşam yaklaşırken Juan Tomás kardeşiyle konuştu. "Nereye gideceksin?"

"Kuzeye," dedi Kino. "'Duyduğuma göre kuzeyde kentler varmış."

"Sen kıyıdan uzak dur," dedi Juan Tomás. "Kıyıyı aramak için adam topluyorlar. Kasabadaki adamlar peşini bırakmaz. İnci sende mi hâlâ?"

"Bende," dedi Kino. "Saklayacağım onu. Önceleri armağan diye belki verebilirdim. Ama şimdi, artık o benim mutsuzluğum ve yaşamımın bir parçası oldu, ben de onu saklayacağım." Gözleri katı, acımasız ve acılıydı.

Coyotito sızlandı, Juana onu susturmak için küçük büyülü sözcükler mırıldandı.

"Rüzgâr amma da esiyor," dedi Juan Tomâs. "İz miz kalmayacak."

Karanlıkta, ay doğmadan, sessizce ayrıldılar. Aile Juan Tomás'ın evinde bir tören varmış gibi ayakta duruyordu. Juana, Coyotito'yu sırtında taşımaktaydı. Şalıyla sarmış, üstünü örtmüştü. Bebek yanğını annesinin sırtına dayamış uyuyordu. Şal, bebeği sıkıca örtmüştü, bir ucu Juana'nın burnuna geliyor, onu uğursuz gecenin yaşından, yelinden koruyordu.

Juan Tomás kardeşini iki kez kucakladı. İki yanağından öptü. "Tanrı seni korusun." dedi. Ölüm gibi bir sözcüktü bu. "İnciden vazgeçmeyecek misin?"

"Bu inci benim canımdır," dedi Kino. "Ondan vazgeçersem canımdan da olurum. Tanrı seni de korusun."

VI

Rüzgâr öfkeli ve güçlü esiyor; dalı değneği, tozu toprağı havalarda savuruyor; onları kum ve taş yağmuruna tutuyordu. Juana ve Kino sargılarına sıkıca sarınıp burunlarını örttüler; dışarıya, dünyaya öyle adım attılar. Gökyüzü rüzgârın etkisiyle temizlenmiş, yıldızlar siyah gökte soğuk soğuk ışıyordu. İkisi dikkatle yürüdüler. Kapı eşiğinde uyuyan varsa kendilerini görmesin diye, kasabanın merkezinden uzak kalmaya özen gösterdiler. Çünkü kasaba kendini geceye karşı kapatıveriyor, karanlıkta kıpırdayan her şey hemen dikkati çekiyordu. Kino kentin çevresinden dolaşıp yıldızlara göre kuzeye döndü, ormanlık arazi içinden, Mucizevi Bakire'nin tapınağının bulunduğu Loretto'ya giden kumlu yolu buldu.

Kino, savrulan kumlar ayak bileklerine değdikçe seviniyordu. Arkalarında ayak izleri kalmayacaktı demek. Yıldızların ipileyen cansız ışığı ona çalılıarın arasındaki dar yolu göstermeye yetiyordu. Kino, kendisini izleyen Juana'nın ayak seslerini dinleyerek hızlı hızlı ilerledi, Juana da ona ayak uydurabilmek için hızlandı.

Çok gerilerde kalmış eski bir duygu depreşti Kino'nun içinde. Karanlığa, geceleri dolaşan şeytanlara karşı duyduğu korkuya, bir mutluluk duygusu karıştı. Hayvansı bir şey depreşiyordu içinde. Bu nedenle tedbirliydi, dikkatliydi ve tehlikeliydi. Halkının geçmişinden gelme bir şey, capcanlıydı içinde. Rüzgâr arkasındaydı. Yıldızlar ona yol gösteriyordu. Çalılarda uğulduyor haykırıyordu rüzgâr. Ve aile tekdüze adımlarla yoluna devam ediyordu. Saatlerce yürüdüler. Ne kimsenin yanından geçtiler, ne de kimseyi gördüler. Sonunda, sağ taraftan solgun ay yükseldi, o yükselince rüzgâr dindi, toprak hareketsiz kaldı.

Artık önlerindeki yolu da kuma bulanmış derin tekerlek izlerini de görebili-

yorlardı. Rüzgâr dindiğine göre, arkalarında ayak izleri kalacak demektir. Ama kasabadan epey uzaklaşmışlardı. Belki dikkat edilmezdi bu izlere. Kino teker izi üzerinden yürüdü, Juana da onun bastığı yere basarak ardından geldi. Sabah kentte giden bir tek yük arabası bile, bıraktıkları izlerin tümünü temizlemeye yeterdi.

Bütün gece yürüdüler, hızları değişmeden, güçleri azalmadan. Adımlarının temposunu hiç bozmadılar. Coyotito bir ara uyandı, Juana onu önüne aldı, uytuncaya kadar pışpışladı. Gecenin kötülükleri çevrelerindeydi. Çalılarda çakallar uluyor, pavkırırken sanki gülüyordu. Başlarının üstünde döneleyen baykuşlar tıslıyarak ötüyordu. Bir ara büyük bir hayvanın uzaklaşan ayak seslerini duydular. Çalı çırpıyı eze eze gidiyordu. Kino kocaman bıçağının kabzasını kavradı, ondan bir korunma duygusu elde etti.

İncinin türküsü baskındı Kino'nun kafasında. Onun altında ailenin hafif türküsü yatıyordu. Bu iki türkü, sandaletli ayakların yumuşak hışırtıları içinde eriyordu. Bütün gece durmadan yürüdüler. Şafağın ilk ışıklarında Kino yolun kena-

rında, gün boyu yatıp bekleyebilecekleri kuytu bir yer aradı. Bulduğu yer daha önce geyiklerin yatmış olabileceği genişçe bir boşluktu. Çevresi kurumuş ağaçlarla çevrili olan bu açıklık, yoldan bakınca pek görünmüyordu. Juana oturup bebeği emzirmeye koyulunca Kino gene yolun üstüne çıktı. Bir dal kopararak, yoldan içeriye saptıkları yerdeki ayak izlerini bununla süpürüp yok etti. Daha sonra, ilk ışıklar yükselirken, bir arabanın gıcirtısını duydu, yolun kenarına çömeldi. Dalların arasından gözetledi, yorgun bir öküzün çekmekte olduğu iki tekerlekli arabanın geçişini izledi. O görünmez olunca Kino gene yola çıkıp toprağa baktı, izlerin hiç kalmamış olduğunu gördü. Kendi izlerini bir kez daha süpürüp Juana'nın yanına döndü.

Juana ona, Apolonia'nın verdiği yumuşak mısır ekmeğini uzattı, bir süre sonra yatıp biraz kestirdi. Ama Kino oturuyor, gözlerini önündeki topraktan ayırmıyordu. Yürüyen karıncaları seyretti. Karıncalar ayağının yanında tren katarı gibi bir dizi oluşturmuştu. Ayağını kaldırıp onların önüne koydu, yollarını kesti. Ka-

rıncalar tabanının altından tırmanıp ayak sırtından geçerek yollarına devam ettiler. Kino ayağını çekmedi. Onların üzerinden geçişini izledi, oturdu.

Güneş kıpkızgın yükseldi tepede. Artık körfezin yakınında değillerdi. Hava kuru ve sıcaktı. Çalılar bu sıcaktan çıtırdıyor, reçinemsi tatlı bir koku yayıyordu. Juana uyandığında güneş iyice yükselmişti. Kino Juana'nın bildiği şeyleri sıralamaya başladı:

"Şu ağaçlardan uzak dur," dedi parmağıyla işaret ederek. "Sakın elini sürme, elini sürer gözlerine dokunursan, kör eder seni. Şuradaki kanayan ağaçtan da uzak dur. Bak, şuradakinden. Onu kırarsan, içinden kırmızı kan akar. Uğursuzdur." Juana gülümseyerek başını salladı, çünkü o da biliyordu bunları.

"Ardımıza düşen oldu mu?" diye sordu. "Bizi bulmaya çalışırlar mı sence?"

"Çalışırlar," dedi Kino. "Bizi bulan, inciye de alır. Elbette denemeye çalışırlar."

Juana o zaman, "Belki de alıcılar doğru söylüyordu, inci gerçekten değersizdi," dedi. "Belki bir düş bütün bunlar."

Kino elini koynuna soktu, inciye çıkar-
dı. Güneşin onun üzerinde oynaşmasını
seyretti. Yansıyan ışıklar gözlerini yakın-
caya kadar. "Hayır," dedi. "Değersiz ol-
saydı çalmaya kalkmazlardı."

"Sana kim saldırmıştı biliyor musun?
İnci alıcıları mıydı?"

"Bilmiyorum" dedi o. "Görmedim on-
ları."

Eski düşlerini bulabilmek için inciye
baktı. "Onu sattığımız zaman bir tüfeğim
olacak," dedi, o parlayan yüzeyde tüfeği-
ni aradı, ama görüp görebildiği, yerde ya-
tan karanlık bir vücut oldu. Boğazından
pırıl pırıl kanlar akan bir karaltı. "Büyük
kilisede evleneceğiz," dedi çabuk çabuk.
Ve incinin içinde, Juana'nın, yüzünde çü-
rüklerle gecenin karanlığında sürüklen-
rek eve doğru ilerleyişini gördü. "Oğlu-
muz okumasını öğrenmeli," dedi umar-
sız, umutsuz sesle. İncinin içinde Coyoti-
to'nun şiş yüzü belirdi. İçtiği ilaçtan şişen,
ateşi varmış gibi alev alev yanan...

Kino inciye koynuna soktu gene. Ku-
laklarındaki türkü uğuldamaya başlamış,
kötülüğün türküsüyle karışır gibi olmuştu.

Kızgın güneş toprağı kasıp kavuruyordu. Kino ile Juana alıların dantel gibi gölgesine sığındılar. Minik kuşlar toprağın üzerinde sıçraya sıçraya gölgeye koştular. Kino gündüz sıcağında kendini rahat bırakmaya, dinlenmeye çalıştı, gözlerini şapkasıyla örttü, battaniyesini sinekler konmasın diye yüzüne sardı ve uyudu.

Juana uyumadı. Taş gibi sessiz, oturdu. Yüzü durgundu. Ağzının bir yanı, Kino'nun vuruşundan hâlâ şişti. Koca sinekler çenesindeki kesiğın çevresinde vızlayıp duruyordu. O hâlâ nöbet bekleyen bir er gibi hareketsiz oturmaktaydı. Coyotito uyanınca onu önüne koydu, kollarını savuruşunu, ayaklarıyla gerinip tek-meler atışını seyretti. Coyotito gülümse-di, agu agu diye sesler çıkardı. Bebeğın agulaması Juana'yı gülümsetti. Juana yerden küçük bir dal alıp onu gıdıkladı. Sonra bohçasında taşıdığı kabaktan ona biraz su içirdi. Kino uykusunda kıpırdandı, boğuk bir sesle bağırdı, kolları düşsel bir kavgadaymış gibi kımıldadı. Sonra inledi, birden kalkıp doğruldu. Gözleri dışarı fırlayacakmış gibi iri iri açılmış, burun

delikleri kanat gibi kalkmıştı. Dinledi... yalnızca sığağın çıtırtısını ve uzaklığın fısıltısını duydu.

"Ne var?" diye sordu Juana.

"Sus," dedi Kino.

"Düş görüyordun."

"Belki." Ama tedirgindi. Juana bohçasından bir mısır ekmeğı alıp ona uzattığı zaman da, durup dinledi. Rahatsızdı, sinirliydi. Omzunun üzerinden başını arkaya çevirip baktı, büyük bıçağı koynundan çekip kenarının keskinliğini yokladı. Coyotito yattığı yerde gugulamaya başlayınca Kino, "Onu sustur," dedi.

"Ne oldu?" diye sordu Juana.

"Bilmiyorum."

Soluğunu bile kesip dinledi. Gözlerinde bir hayvan ısıltısı vardı. Sonra ses çıkarmadan ayağı kalktı, gene çömelip iki büklüm oldu. Çalıların arasından yola doğru ilerledi, ama yola çıkmadı. Dikenli bir ağacın dibine çökerek yattı, devrilmiş bir ağacın dalları arasından geriye doğru baktı. Çok uzakta üç kişiydiler. İkisi yayaydı, biri atlı. Ama Kino biliyordu onların

ne olduğunu. Bir ürperti dolaştı beyninden yüreğine; kaskatı oldu. Yaya yürüyene o iki kişinin çok yavaş hareket ettiği, sık sık yere eğildiği, bu kadar uzaklıktan bile belli oluyordu. Biri durup eğiliyor; toprağı inceliyor, öteki hemen onun yanına geliyordu. İz sürüyordu bunlar. Kaya-lık dağlarda boynuzlu koçların izini bile sürerlerdi. Av köpeğı kadar duyarlıydılar. Kino ve Juana onların bulunduğu noktaya geldiklerinde yoldaki tekerlek izlerinden ayrılmışlardı. Ve bu insanlar, bu dağ avcıları onları izleyebilirdi. Bir saman parçasından, bir kum kümesinden bile çok şeyler okuyabilirlerdi. Onların arkasında, at binmiş karanlık bir adam vardı. Burnunu bir battaniyeyle kapamıştı. Eyerinin üzerinde sarkan tüfek, güneş ışığında pırıl pırıl parlıyordu.

Kino bir dal kadar kımıltısız, kıpırtısızdı, büzüldüğü yerde. Soluğunu bile kesmişti sanki. Gözleri kendi izlerini süpürdüğü yere döndü. Süpürülmüş olması bile bir işaret olabilirdi o iz sürücüler için. Bilirdi bu avcıları. Pek az av hayvanının bulunduğu bir ülkede avlanmayı iyi bildikleri için sağ kalabiliyorlardı. Ve işte şimdi

de Kino'yu avlıyorlardı. Toprakta hayvanlar gibi dört ayak üzerinde sürünerek ilerlemekteydiler. Bir belirti buluyor, başına çöküp atlıyı bekliyorlardı.

İz sürücüler, iz üstündeki köpekler gibi heyecanlanıp garip sesler çıkarmaya başlayınca, Kino büyük bıçağını usulca çekip çıkardı, hazırlıklı olmalıydı. Ne yapması gerektiğini biliyordu. İz sürücüler süpürülmüş yeri bulurlarsa önce atlı adama saldırarak, onu çabucak öldürüp tüfeği alacaktı. Dünyadaki tek şansı buydu. Üçü de gittikçe yaklaşıyordu. Kino sandaletli ayaklarıyla toprakta derin oyuklar açtı. Böylelikle, onlara ummadıkları bir anda saldırırken kaymayacaktı ayakları. Devrilmiş ağacın dalları altında, bir tek şeyi düşlüyordu kafasında, başka umarı yoktu.

Beri yanda, saklandıkları yerden atın nal seslerini Juana da duymuştu. Coyotito gene gugulayıp duruyordu. Juana hemen kucağına alıp şalıyla sardı, memesi ni ağzına dayayıp Coyotito'yu susturdu.

İz sürücüler yaklaştığı zaman Kino dalın altından onların yalnızca bacaklarını görebildi. Adamların bacakları esmer,

nasırlıydı. Beyaz giysileri yırtık pırtıktı. Eyerin derisinin gıcırdadığını, mahmuzların şıkırdadığını duydu.

İz sürücüler durup süpürülen yeri iyice incelediler. Atlı da durdu. At, başını yukarı doğru savurdu, gem dilini acıtınca homurdandı. O zaman iz sürücüler dönüp ata baktılar, kulaklarının duruşuna dikkat ettiler.

Kino soluk bile almıyordu. Ama sırtı gerilmiş, kollarıyla bacaklarının kasları kaskatı olmuştu. Üst dudağından terler akıyordu ağzına. İz sürücüler eğilip uzun süre öylece kaldılar, sonra yavaş yavaş ilerlediler, daha ötelerdeki toprakları incelediler. Atlı da onların ardından gitti. İz sürücüler birkaç adım yürüyüp duruyor, yeri inceliyor, sonra doğrulup hızla gene yürüyorlardı. Gene döneceklerdi... biliyordu Kino. Çevreyi dolanıp araştıracaklar, gözleyecekler, eğilip eğilip doğrulacaklar ve sonunda er geç, onun sildiği izlere döneceklerdi.

Geri geri gitti, izlerini silmek yorgunluğuna bile değmezdi. Silemezdi de. Fazlalaşmıştı izler nasılsa. Koparılmış, kırılmış dallar, tümsekleri düzleşmiş toprak,

altüst olmuş, yerinden oynamış yığınla taş vardı. Kino'nun içine bir korku yerleşmişti; kaçmanın yarattığı korku. İz sürücüler bulacaklardı onun izini. Bunu biliyordu. Kurtuluş yoktu... kaçıktan başka. Yoldan uzaklaştı, hızla ve sessizce Juana'nın saklandığı gizli yere döndü. Juana soru soran gözlerle ona baktı.

"İz sürücüler," dedi. "Gel!"

Ve o anda içini bir umarsızlık ve umutsuzluk dalgası sardı. Yüzü karardı, gözleri hüznünlendi. "Belki de onlara karşı koymasam daha iyi," dedi.

Juana o anda ayağa kalktı. Eli Kino'nun üzerindeydi. "İnci sende," diye bağırdı boğuk bir sesle. "Seni sağ mı bırakacaklar sanıyorsun, inciyi çaldıklarını açığa vururlar mı hiç?"

Kino'nun eli koynuna, inciyi sakladığı yere kaydı. "Bulacaklar onu," dedi zayıf bir sesle.

"Gel," dedi Juana. "Gel!"

O karşılık vermeyince de, "Beni sağ bırakırlar mı sanıyorsun?" diye üsteledi. "Bu küçüğü sağ bırakırlar mı sanıyorsun?"

Bu sözler Kino'nun beynine saplanıp kaldı. Dudakları kıvrıldı, gözleri yeniden öfkeyle fırlayacakmış gibi oldu. "Gel," dedi karısına. "Dağlara gidiyoruz. Belki dağlara vurursak onlardan kurtulabiliriz."

Telaşla eşyalarını, azıklarını, küçük çıkınlarını topladı. Kino sol elinde bir bohça taşıyordu, sağ elinde o büyük bıçağı sallayıp durmaktaydı. Çalılıklardan Juana'nın geçmesi için yol açtı. Hızla batıya doğru ilerlediler. Yüksek, kayalık dağlara doğru. Bitki örtüsünün arasından hızla yürüdüler. Bu korku, kaçma korkusuydu. Kino izlerini saklamaya çalışmıyordu. Taşları tekmeleyerek, bodur ağaçların yapraklarını uluorta saçıp dökerek gidiyordu. Tepelerdeki güneş kupkuru, yarılp duran toprağı kavuruyor, bitki örtüsü bile isyan ettiğini çıtırtı sesleri çıkarak belirtiyordu. Ama ilerilerde çıplak granit dağlar yükselmekteydi. Erozyon taşlarının arasından başkaldırıp gökyüzüne doğru tek bir kaya halinde dikilen doruk vardı. Ve Kino o yüksek yere doğru koşuyordu. İzlenen bütün hayvanların yaptığı gibiydi yaptığı.

Toprak susuzdu. Üzeri suyu tutması-

nı bilen kaktüslerle, bir de köklerini çok derine yollayan, oradan biraz nem alan ve bu kadarıyla yaşayabilen çalılarla kaplıydı. Bastıkları yer toprak değil, yarılmış kayalardı. Ufacık parçalara ayrılmıştı. Kimisi biraz daha iriydi. Ama hiçbiri suya değip törpülenmiş, yuvarlaklaşmış değildi. Taşların arasında yer yer, hüznü, kuru ot kümeleri bitmişti. Bir tek yağmurla fışkıran, tohumunu düşüren, sonra ölen otlardı. Kertenkeleler ailenin geçişine baktı, sonra kafalarını çevirdiler. Arasına bir tavşan, gölgesi kaydı diye yerinden kıpırdıyor, sağa sola çarpa çarpa gidip en yakın kayanın dibine yeniden yatıyordu. Çöl toprağının üzerine, türkü söyleyen, sesli bir sıcak serilmişti. İlerdeki taş dağlar ise serin ve çekici görünüyordu.

Ve Kino kaçıyordu. Biliyordu ne olacağını. İz sürücüler yolun az ilerisine vardıklarında, izi kaybettiklerinin farkına varacaklar, geri dönecekler, arayacaklar, düşünecekler ve sonunda Kino ile Juana'nın mola verdikleri yeri bulacaklardı. Sonrası kolaydı onlar için. Bu küçük taşlar, bu düşen yapraklar, bu vurulmuş, kırılmış dallar, ayağın kaydığı bir toprak

kümesi... Kino kafasında görebiliyordu onları iz üzerinde ilerlerken, hevesle yolu bulurken. Onların gerisinde bu kovalamacada, ilgili mi ilgisiz mi olduğu belli olmayan, o tüfekli atlı. Ona sıra en son gelecekti. Çünkü geri götürecek değildi o adam onları. Ah, kötülüğün türküsü nasıl çınılıyordu Kino'nun kafasında şu anda! Sıcağın iniltisiyle, çingiraklı yılanların kuru sesiyle birleşerek çınılıyordu. Gürültülü değildi. Ama gizli ve zehirliydi. Kalbinin vuruşları da türküye bir ezgi katıyordu.

Yol dikleşmeye başladı. Dikleştikçe de kayalar daha irileşti. Ama Kino artık ailesiyle iz sürücülerin arasına biraz mesafe koymuş bulunuyordu. İlk yükseldikleri yerde mola verdi. Büyük bir kayaya tırmanıp aşağıya, parıldayan yaylaya baktı.

Düşmanlarını göremedi. Çalıların arasından atla geçen uzun boylu adam bile görünürlerde yoktu. Juana bir kayanın gölgesine çökmüştü. Su kabağını Co-yotito'nun dudaklarına kaldırdı. Bebeğin ufacık, kurumuş dili oburca emdi suyu. Kino yaklaştığı sırada Juana ona baktı. Kino'nun gözü Juana'nın ayak bileklerin-

deydi. Taşlardan, çalılardan kesilmiş, çizilmiş ayak bileklerinde. Juana hemen eteğiyle örttü. Sonra şişeyi ona da uzattı ama Kino başını iki yana salladı. Yorgun yüzünde gözleri pırıl pırıldı Juana'nın. Kino çatlamış dudaklarını diliyle yalayıp ıslattı.

"Juana," dedi. "Ben yola devam edeceğim, siz saklanacaksınız. Ben onları dağlara çekeceğim. Onlar uzaklaşıp gince sen de kuzeye, Loretto'ya ya da Santa Rosalia'ya doğru git. Ben de ellerinden kurtulursam sonra gelirim. Tek çıkar yol bu."

Juana bir an, onun gözlerinin içine baktı. "Olmaz," dedi. "Ben de seninle geleceğim."

"Ben yalnız daha hızlı giderim," dedi Kino sert sert. "Benimle gelersen bebeği büyük tehlikeye atmış oluruz."

"Olmaz," dedi Juana yine.

"Kaçınılmaz tek yol budur. Ben böyle istiyorum."

Juana direnip "Olmaz," dedi yine.

Kino o zaman yüzünde bir zayıflık,

bir kararsızlık aradı karısının, bulamadı. Gözleri çok parlaktı. Kino omuzlarını çaresizlikle kaldırdı. Ama Juana'dan güç almıştı o da. Yola koyulduklarında, artık korkunun kaçıışı içinde değildiler.

Dağlara doğru yükseldikçe toprağın görünümünü hızla değişti. Şimdi önlerinde, derin çukurları olan, iri ve sivri granit kütleleri uzanıyordu. Kino çıplak, iz barındırmayan kayalıklar üzerinde yürüyor, kestirebildiği çukurları da atlayarak geçiyordu. İz sürücülerin izi kaybettikleri zaman yuvarekçe bir yay çizdiklerini, bu yüzden onu buluncaya kadar vakit kaybettiklerini biliyordu. O da artık dağlara dümdüz vurmuyor, zigzaglar çiziyordu. Bazen gerisin geri güneye dönüyor, orada bir iz bırakıp, yeniden çıplak kayaları aşarak dağlara yöneliyordu. Yolları artık çok dikleşmişti. Yürürken soluk soluğa kalıyordu.

Güneş dağların çıplak sivri dişlerinde alçalmaya başladı, Kino da karanlık ve gölgeli olan doruğa yöneldi. Buralarda bir kaynak varsa, işte şu görülebilen yerde olmalıydı. Uzaktan bile belli oluyordu oradaki yeşillik. Ve bu sivri kayalıklarda bir geçit falan varsa, o da işte şu derin vadi-

de olmalıydı. Bunun kendine göre tehlikesi de vardı. İz sürücüler de akıl ederdi bu kadarını. Ama içi çoktan boşalmıştı su kabağının. Bunu düşünecek hal kalmamıştı. Güneş alçalırken Kino ile Juana bitkin bir halde kayalık tepelere çıkma çabasıındaydılar.

Dağın sivri tepeleri içinde, kayadan çok yüksek bir duvar gibi duran çatık kaşlı o kapkara doruğun dibindeki kaya yarığından bir kaynak akıyordu. Yüksek kuytularda erimeyip kalan karların beslediği suyla yazın bile akardı. Az yağışlı yıllarda, arada bir azalır gibi olursa da su hiç bitmezdi. Soğuk, el değmemiş duruluğuy la ve güzel... Yalnız bu mevsimde çakıllı dere yatağını kara yosunlar kaplardı, ama parmak kalınlığındaki su eksilmezdi hiç. Çok kar düştüğü, bol yağışlı yıllarda bir dere oluşturduğu, beyaz köpüklerini güreleterek akıttığı besbelliydi. Ama görünümü daha çok küçük bir kaynaktı. Tepelerden düzlüğe inerken küçük bir gölcük oluşturuyor, yatağında az gittikten sonra, belki otuz metrelik yükseklikten ikinci bir gölcüğe dökülüyordu. Burayı da doldurup taşırarak yüksekçe bir çavlanla yeni bir

gölcüğe ulaşıyordu. Yukarılardan düşe döküle, kayalara vura çarpa yürüyerek genişçe bir düzlükteki çakıllı yatağına varıyordu sonunda. Ve orada birden görünmez oluyordu. Kaynağın bu serüvenli uzunca yolculuğu sonunda ortada pek fazla su da kalmıyordu. Çünkü suyun çavlanlarla akışı sırasında kızgın hava, az birazını emip bitiriyordu buhara dönüştürerek ve şimdi kurumuş olan bitkilere can veren serpintilerini de cömertçe döküp saçıyordu üstelik. Çok çok uzaklardan gelen hayvanlar, bu küçücük gölcüklerden susuzluklarını giderirlerdi. Dağ keçisi, geyikler, rakunlar, pumalar ve dağ fareleri... hepsi hepsi gelirdi su içmeye. Çalılarda yurt tutmuş yırtıcı kuşlar da basamak basamak düzlüklerde oluşmuş gölcüklere koşup gelirdi suvarmak için. Ve küçük derenin iki yakasında, tutunabileceği kadar bir toprak parçasını nereden bulmuşsa, orada kümeleşip boy veren bitkiler... Yaban asmaları, küçük palmyeler, sarı dikenler ve dağ çiçekleri, yaprakları üzerine tüyleri kılıç gibi uzanan yüksek pampa otları... Gölcüklerde kurbağalar viraklıyordu. Su kurtları kıvrılıyordu kı-

mıl kımıl. Suyu bağımlı ve susuz yaşayamayan her canlı bu sığ gölcüklere gelmek zorundaydı. Yaban kedileri avını buraya getirir, tüylerini çevreye saçarak parçalayıp yer ve sonra kanlı dişleriyle kana kana su içerlerdi. Bu küçük gölcükler hem yaşam yeri, hem de ölüm yeri; bütün canlılar için...

En alt düzlükte, derenin yüz metre aşağısındaki çakıllara dökülüp yitip gitmeden önceki suyun biriktiği gölcük, taş ve kumdan oluşmuş bir setti. Ne var ki buraya, parmak kalınlığında bir su akıyordu ama, bu, gölcüğü dolu tutmaya, çevredeki yaprakların yeşilliğini korumaya yetiyordu, oradan taş dağa kafa tutarcasına bir yaban asması tırmanıyor, çeşit çeşit küçük bitkiler burada erince erişiyordu. Setin ucunda küçük bir kumsal oluşmuştu, havuzlanan su, oradan dışarı taşıyordu. O yaş kumsalda da yeşil otlar bitmişti. Suyu ya da avlanmaya gelen hayvan ayak iziyle yarılmış, oyulmuş, biçim değiştirmişti.

Güneş kayalık dağları aştıktan biraz sonra, Kino ile Juana dimdik bir yamaca tırmanarak suyun başına vardılar. Bura-

dan, aşığılardaki kızgın güneşin yakıp kavurduğu çölün ötesinde çelik mavisi ışıltılı körfez görülebiliyordu. Gölcüğün başına çok yorgun vardılar, Juana diz üstü çöküp Coyotito'nun yüzünü yıkadı, sonra sukabağı ile su içirdi. Bebek de bitkin ve huysuzdu. Juana memesini verinceye kadar, için için ağlamayı sürdürdü. Memeyi bulunca yine ıngalamaya başladı, hemen kucaklayıp sarıldı. Kino havuza eğilip kanıncaya değin su içti. Sonra yüzükoyun suyun yanına uzandı, tüm kaslarını serbest bıraktı, Juana'nın bebeğı besleyişini seyretti. Daha sonra ayağı kalktı, kenara, suyun aşığıya aktığı yere yürüdü, uzaklara dikkatle baktı. Gözleri bir noktaya değince vücudu katılaştı. Yamacın aşığısında iki iz sürücüyü görebiliyordu. İki benekten ya da karıncadan farksızdılar. Peşlerinde de daha iri bir karınca.

Juana dönmüş ona bakıyordu. Sırtının kasıldığını hemen gördü.

"Ne kadar uzaktalar?" diye sordu alçak sesle.

"Akşama buraya varırlar," dedi Kino. Yukarıya, suyun gelmekte olduğu dik ba-

ca gibi kayaya baktı. "Batiya gitmeliyiz," dedi, gözleri setin gerisindeki taş çıkıntıya doğru döndü. Bu gri çıkıntının on metre kadar yukarısında bir dizi erozyon mağarası gördü. Sandaletlerini ayağından çıkarıp, parmaklarıyla tutuna tutuna oraya tırmandı, derinliği olmayan mağaraların içine baktı. Birkaç metre yoktu bile girintiler. Rüzgârın oyduğu kovuklardı bunlar. Ama tabanları arkaya doğru biraz eğikti. Kino en geniş olanının içine emekledi, uzanıp yüzüstü yattı, kimsenin kendisini aşağıdan göremeyeceğini hemen anladı. Çabucak Juana'nın yanına döndü.

"Şu kovuğa çıkman gerek" dedi. "Belki bizi orada bulamazlar."

Juana hiç soru sormadan sukabağını ağzına kadar doldurdu, sonra da Kino onun mağaraya tırmanmasına yardım etti. Dönüp yiyecek torbalarını da taşıdı, Juana'ya uzattı. Juana mağaranın ağzına oturmuş onu izliyordu. Kumda bıraktıkları ayak izlerini silmeye hiç çalışmadığını gördü. Kino bunun yerine suyun yanındaki çalılık yamaca tırmanmaya koyuldu. Çıkarken otları, sarmaşıkları yolup duru-

yordu. Otuz metre kadar tırmanıp bir üst düzlüğe vardıktan sonra gene aşağıya indi. Büyük bir dikkatle mağaraya çıkan çıplak kayaya baktı, orada bir iz kalmadığından emin olmaya çalıştı, sonunda yukarı çıkıp Juana'nın yanına, mağaraya süzüldü.

"Onlar yukarı çıkınca biz gene aşağıya, yaylaya ineriz," dedi. "Bir tek korkum bebeğin mırıldanması, ağlatma onu."

"Ağlamayacak," dedi Juana. Bebeğin yüzünü kaldırıp yanağına dayadı, gözlerinin içine baktı, bebek de uslu uslu dönüp geriye, ona baktı.

"Anlıyor," dedi Juana.

Kino mağaranın girişinde yatıyordu. Kollarını kavuşturmuş, çenesini üzerine dayamış, dağın mavi gölgesinin çalılık çöl boyunca yavaşça ilerleyip körfeze kadar varışını gözetliyordu. Gölgelerin upuzun karanlığı toprağı örtmekteydi.

İz sürücülerin gelmesi epey uzun sürdü. Sanki Kino'nun bıraktığı izi bulmaları pek zormuş gibi. Sonunda küçük gölün başına vardıklarında ortalık kararmıştı. Üçü de yayaydı. At, en sonki dik ya-

macı tırmanamamıştı. Yukardan bakılınca, akşam karanlığında üçü de incecik görünüyordular. İki iz sürücü kumların üzerinde koştular, daha su içmeden önce Kino'nun çalılı yamaca tırmanırken bıraktığı izleri gördüler. Tüfekli adam oturup dinlenmeye bıraktı kendini, iz sürücüler de gelip yanına çömeldiler, sigaralarının uçları akşam karanlığında bir parladı, bir söndü. Derken, Kino onların azıklarını yemekte olduğunu gördü. Konuşmaları hafif mırıltı halinde ona kadar ulaştı.

Az sonra karanlık iyice bastırdı. Yoğun, koyu bir karanlıktı kayaların dibine çöken. Su içmeye gelen hayvanlar, orada insan kokusu alınca ürküp uzaklaştılar.

Kino, arkasından bir mırıltı gibi gelen Juana'nın fısıltısıyla irkildi: "Coyotito!" Yalvarıyordu bebeğe uslu durması, ses çıkarmaması için. Bebek kendi dilince yakınıp duruyordu çünkü. Sesin boğuk boğuk çıkmasından, Juana'nın kendi şalıyla Coyotito'nun başını örtmüş olduğunu anladı.

Aşağıda, kumsaldan bir aydınlık çıktı, bir kibrit parladı, Kino bu bir anlık ışık

altında adamlardan ikisinin uyumakta olduğunu gördü. İkisi köpekler gibi kıvrılıp yatmıştı. Üçüncüsü ise nöbete dikilmişti. Kibritin bir anlık alevinde tüfeğin parıltısını da gördü. Sonra karanlığın içinde her şey yitti. Bu bir anlık gözlem Kino'nun gözlerine bir hayalin izini kazımış oldu. Görebiliyordu bilincinde. Onların ne durumda olduğunu, ikisinin nerede kıvrılıp uyduğunu, tüfeğini dizlerinin arasına alan üçüncüsününse nasıl kumların üzerine çömelmiş olduğunu ayrı ayrı belleğine işledi.

Kino ses çıkarmadan mağaraya döndü. Juana'nın çakmak çakmak gözleri, alçalmakta olan bir yıldızı yansıtan sanki birer kıvılcımdı. Kino emekleyerek Juana'ya sokuldu, dudaklarını yanağına iyice yaklaştırdı.

"Başka çıkar yolu yok bunun," dedi.

"Ama seni öldürürler."

"Önce tüfekli adama ulaşırsam," dedi Kino. "Evet, önce ona ulaşmalıyım. Sonrası kolay... İkisi uyuyor."

Juana elini şalının altından uzatıp Kino'nun kolunu sıkıca tuttu. "Yıldız ışığında beyaz elbiseni görürler," dedi.

"Hayır," dedi Kino. "Ay doğmadan da gitmeliyim."

Kino söyleyecek yumuşak, tatlı bir kelime aradı, sonra vazgeçti. "Eğer beni öldürürlerse, sesini çıkarma yat," dedi. "Onlar defolup gidince sen de Loretto'ya gidersin."

Kino'nun bileğini tutan Juana'nın eli biraz titredi.

"Başka yolu yok," diye yineledi Kino. "Tek yolu bu. Sabaha nasıl olsa bizi bulacaklar."

Juana'nın sesi titriyordu biraz: "Tanrı seninle olsun," dedi.

Kino yaklaşıp çok yakından, dikkatle bakınca karısının iri gözlerini görebildi. Elleri kıpırdayıp, bebeği buldu sonunda, avcu bir an Coyotito'nun başında dayalı kaldı. Sonra Kino eliyle Juana'nın yanağına dokundu, Juana soluğunu tuttu o an.

Yoğun karanlıkta mağaranın kapısından görünen gökyüzünün aydınlığında, Juana, Kino'nun beyaz elbiselerini çıkarmakta olduğunu gördü. Beyazlığı birden koyulamıştı ama, bu yırtık pırtık giysilerin

aklığı gecenin karanlığında gene göze çarpardı. Kendi kahverengi derisi daha iyi korurdu onu. Sonra boynundaki sicimi ilmik yapıp büyük bıçağın sapındaki çıkıntıya nasıl geçirdiğini gördü. Bıçak artık göğsünde sallanıyordu. İki eli boş kalmıştı. Vücudu bir an, mağaranın ağzında çömelmiş, siyah bir gölge olarak göründü, sonra yok oldu. Kino bir daha onun yanına dönmedi.

Juana girişe doğru emekleyip baktı. Dağda bir kaya deliğinden çevreye bakan baykuş gibiydi. Sırtına sardığı bebek battaniyenin içinde deliksiz uyuyordu. Yüzü yan dönmüştü, bebeğin yanağı Juana'nın boynuna ve omuzlarına yaslanmıştı. Onun sıcak soluğunu kendi derisinde hissediyordu Juana. Dua ile karışık büyülü bir şeyler mırıldandı. Meryem Ana duasının arasında, kara, insanlık dışı kötülükleri yok edici eskiden kalma gizemli, büyülü sözler.

Dışarıyı gene gözetlediğinde, gece eskisi kadar karanlık gözükmedi artık. Gökyüzünün doğu yakasında bir aydınlık belirmişti. Aşağıda, ufka yakın yerde. Neredeyse ay yükselecekti oradan. Aşağıla-

ra baktı, nöbet tutan adam sigara içiyordu besbelli, ateşini gördü belli belirsiz.

Kino bir gölge gibi kayanın pürüzsüz yüzeyinden aşağıya kaydı. Boynundaki sicimi çevirip, bıçağı sırtında sallandırınca kayaya çarpmasını ve ses çıkarmasını önlemişti. Pençe gibi açılmıştı elleri. Dağı kavramıştı. Kayayı, çıplak ayak parmaklarıyla yoklayarak kendisine destek buluyor, yasladığı göğsünü bile kayıp düşmemek için kullanıyordu. Çünkü çıkabilecek herhangi bir ses, düşebilecek bir çakıl, hızlıca alınan bir soluk, kayanın yüzeyinde bir derinin sürtüşmesi, aşağıdaki gözcüleri uyarabilirdi. Doğal sesin dışındaki her ses uyarırdı onları. Ama gece de pek o kadar sessiz değildi. Gölcüğün yöresinde ağaç kurbağaları cıvıldaşan kuşlar gibi vıraklıyorlardı. Ağustosböceklerinin tiz, metalik sesi dağların kayalarında yankılanıyordu. Kino'nun kendi türküsü de kafasının içindeydi. Düşmanın türküsü gerçi alçak sesliydi. Nabız gibiydi. Hemen hemen uyuyordu. Ama ailenin türküsü çok güçlenmiş, keskinleşmiş, kurnazlaşmış, dişi bir pumanın hırıltısına benzemişti. Aile türküsü canlıydı şimdi.

Kino'yu aşıağıya, karanlık düşmana doğru götürüyordu. Cırtlak ağustosböceğı onun ezgisini aliverdi, ağaç kurbağaları o türküden küçük dizeler söylediler.

Ve Kino bir gölge kadar sessiz, dağın düzgün yamacından aşıağıya doğru süzöldü. Çıplak ayağı birkaç santim uzandı, parmaklar bir taşa değip onu kavradı, ardından öbür ayağı birkaç santim uzandı. Sonra bir elin avucu aşıağıya kaydı, sonra öbür el. Böylece bütün vücut, hiç kımıldamamışçasına aşıağıya kaymış oluyordu. Kino ağzını açmıştı. Soluğunun sesi bile duyulmasın diye. Çünkü büsbütün görünmez olmadığını biliyordu. Eğer gözcü bir kıpırtı duyar da, kayanın üzerindeki o kara lekeye bakarsa, onu görebilirdi. Kino adamın gözlerini o yana çekmeyecek kadar yavaş hareket etmeliydi. Dibe varması ve bodur bir palmiyenin ardına çömelmesi için aradan pek uzun zaman geçmesi gerekmişti. Yüreğı göğsünün içinde gümbür gümbür atıyordu. Elleri ve yüzü terden sıırılsıklamdı. Çömeldi, sakinleşinceye kadar orada kaldı. Yavaş yavaş, derin derin soludu.

Düşmanla arasında yedi metre kalmıştı şimdi. Aradaki toprağın biçimini hatırlamaya çalıştı. Koşarken ayağı tökezleyip düşeceği bir taş var mıydı? Uyuşan, karıncalanan bacaklarını ovuşturdu. Kaslarının uzun süren gerilimden titremekte olduğunu gördü. Sonra kaygıyla doğuya baktı. Ay her an doğabilirdi. Ay doğmadan saldırmak zorundaydı. Gözcünün karaltısını görebiliyordu ama, uyumakta olan iki kişi onun görüş çizgisinin altında kalmaktaydı. Kino'nun önce üzerine atlayacağı, gözcüydü. Onu ilk atılışta haklamalıydı. Boynundaki sicimi usulca çekip gevşetti, bıçağının sapına geçirdiği ilmik daha da gevşemişti.

Çok geç kalmıştı. O çömeldiği yerden doğrulurken, ayın gümüş renkli kenarı da doğu ufkundan gözüktü, Kino hemen tekrar çalıların arkasına çöktü.

Eski aydı. Ama yine de dağdaki sete güçlü bir ışıkla keskin gölgeler düşürüyordu. Kino gölcüğün kıyısındaki küçük kumsalda çömelen gözcüyü iyice görebilmekteydi. Gözcü başını çevirip dosdoğru aya baktı, sonra bir sigara daha yaktı, kibrit bir an için adamın kara yüzünü ay-

dınlattı. Artık beklemeye vakit yoktu. Gözcü başını çevirdiği anda üzerine atlamalıydı Kino. Bacakları yay gibi gergindi.

O anda yukardan derinden gelen, ince ince bir mırıltı duyuldu. Gözcü başını dikip yukarıyı dinledi; sonra ayağa kalktı. Uyuyanlardan biri kıpırdandı. sordu uyanıp: "Ne var?"

"Bilmiyorum," dedi gözcü. "Bir çığlıktı belki, belki de insan sesi.... Sanki ağlayan bir bebek sesi..."

Uykudan yeni kalkan, "Bilemezsin," dedi. "Belki yavrulu bir dişi çakaldır. Çakal yavrularının bebek gibi ağladığını çok bilirim."

Kino'nun alnından terler damla damla yuvarlanıyor, gözlerine akıp onları yakıyordu. Bağırma sesi tekrar geldi, gözcü dağın yamacındaki karanlık mağaraya doğru baktı.

"Belki çakal," dedi. Kino bir yandan tüfeğin emniyeti açılırken çıkan sesi duydu.

"Eğer çakalsa, bu onu susturur," deyip tüfeği kaldırdı gözcü.

Tüfek gürleyip namlunun ışığı çevrenin görünümünü beynine kazıdığında Kino atlayışının orta yerindeydi. Büyük bıçak savruldu, bir çatırtı sesi çıkardı. Önce boyuna, sonra göğüse gömüldü. Kino artık korkunç bir makine haline gelmişti. Daha bıçağını geri çekerken tüfeği kavradı. Gücü, hareketi ve hızı tam bir makineydi. Dönüyor, vuruyor, yerde oturmakta olan adamın kafasını kavun gibi yarıyordu. Üçüncü adam yengeç gibi arka arka gitti, gölcüğün içine kaydı, sonra telaşla tırmanmaya koyuldu. Suyun parmak kalınlığında akmakta olduğu yüksek yere tırmanıyordu. Elleri ve ayakları yabancı sarmaşıklarına sarılıyor, yükselmeye uğraşırken iniltili sesler çıkarıyordu. Ama Kino bir çelik kadar soğuk ve öldürücüydü. Kararlı bir hareketle tüfeği kaldırdı, bile isteye nişan aldı ve ateş etti. Düşmanın gölcüğün içine sırtüstü düştüğünü gördü, oraya yürüdü. Ay ışığında çılgın bir korkuyla açılmış gözleri görebiliyordu. Nişan aldı, o iki gözün tam orta yerine ateş etti.

Ve sonra Kino kararsız, olduğu yerde kalakaldı. Bir terslik vardı bunda. Bir

şey bilincini, beynini kurcalayıp duruyordu. Ağaç kurbağaları ve ağustosböcekleri sessizdi artık. Derken Kino'nun beyni o kızıl yoğunluktan kurtulup durulaştı, sesi tanıdı. Taş dağın yamacındaki küçük mağaradan yükselen acı, iniltili ve yakınmalı o çılgın haykırış... ölüm çığlığı.

Ailenin dönüşünü La Paz'da hatırlamayan yoktur. Belki yaşlılardan olayı görenler bile vardır ama, babalarından, büyükbabalarından dinleyenler bile yine de hatırlarlar. Herkes olayı kendi başına gelmiş sayar.

En önde küçük çocuklar soluk soluğa kasabaya koşup Kino ile Juana'nın dönmekte olduğu haberini yaydıkları zaman, altın rengi bir öğle sonrasının ilerlemiş saatleriydi. Herkes telaşla onları görmeye koştu. Güneş batıdaki dağlarda alçalıyordu. Yerdeki gölgeler uzundu. Belki de onları görenlerin üzerinde derin izler kalmasının nedeni buydu.

İkisi toprak yoldan kasabaya girdiler. Tek sıra yürümüyorlardı. Bu kez Kino önde, Juana her zamanki gibi onun arka-

sında değildi. Yan yanaydılar. Güneş arkalarındaydı. Uzun gölgeleri önlerinde gidiyordu. Sanki yanlarında iki karanlık kule getiriyormuşça... Kino'nun kolunda bir tüfek vardı. Juana ise şalını bir bohça gibi omzuna almıştı. Küçük, hareketsiz ağır bir bohçaydı bu. Şalın üzerinde kabuk gibi kurumuş kan lekeleri vardı. Juana yürürken bohça omzunda hafif hafif sallanıyordu. Yüzü katı, çizgili, yorgunluktan, o yorgunluğa karşı giriştiği savaştan meşin gibi gergindi. İri gözleri kendi içine doğru bakıyordu. Bakışları gökler kadar uzak ve ayrıydı. Kino'nun dudakları incecik, çenesi kasılmıştı. Herkes, bunlar üstlerinde korkuyu taşıyor, diyor, Kino'yu patlamak üzere olan bir fırtına kadar tehlikeli buluyordu. Bunların ikisi insanlık deneyimlerinden, insanlık yaşamından kopmuş, diyordu herkes. Acının içinden geçmiş, öbür başından çıkmışlar, diyordu. Çevrelerinde onları koruyan hemen hemen sihirli bir etki bulunduğunu söylüyorlardı. Görmek üzere onlara koşanlar geri geri çekildiler, sıkıştılar, geçmeleri için yol verdiler ve onlara hiçbir şey söylemediler.

Kino ile Juana kasabanın içinden, sanki kasaba orada yokmuşça geçtiler. Gözleri sağa sola, yukarı aşağı bakmıyordu bile... yalnızca, dosdoğru karşıya dikiliydiler. Bacakları kesik kesikti yürürken. İyi yapılmış tahtadan bebekler gibiydi. Ve çevrelerinde kapkara bir korkuyu beraberlerinde taşıyorlardı. Evleri taş yapılı ve sıvalı kasabayı geçerlerken tüccarlar parmaklıklı pencerelerinden onlara baktı, uşaklar kapılardaki yarıklara gözlerini dayadı, anneler en küçük çocuklarının yüzlerini kendi eteklerine yasladı. Kino ile Juana yan yana, taş yapılı evleri alçıyla sıvalı kasabayı geçip saz damların arasından ilerlediklerinde komşular geri çekilip onlara yol verdi. Juan Tomás onları selamlamak için elini havaya kaldırdı ama hiçbir şey söylemedi... eli kararsız biçimde bir an havada kaldı.

Kino'nun kulaklarında Ailenin Türküsü bir çığlık kadar öfkeliydi. Dokunulmazlığı korkunçtu Kino'nun. Türküsü de bir savaş narasına dönüşmüştü. Eskiden kendi evlerinin bulunduğu yangın alanından geçerken oraya bakmadılar bile.

Kumsalı ayıran sazları araladılar; kıyıya, suya doğru ilerlediler. Kino'nun kırık kanosuna da hiç bakmadılar.

Ve suyun kenarına geldiklerinde ikisi de durdu, körfezin ötelere doğru baktılar. Ve sonra Kino tüfeği yere koydu, elini koynuna daldırdı. Büyük inci elinde belirdi. Kino ona baktı baktı. Yüzeyi pis renkli bir yara gibiydi. Oradan Kino'nun gözlerine kötü, uğursuz yüzler yansdı, yanan alevleri gördü. İncinin yüzünde gölcükteki adamın umarsız gözlerini gördü. İncinin yüzünde Coyotito'yu, üstten yarısı uçmuş kafasını, o küçük mağaranın içinde yatar-ken gördü. Çirkindi inci. Külrengiydi. Habis bir urdu. Kino incinin türküsünü uyumsuz ve deli bir ezgi olarak duydu. Eli az titredi, sonra yavaşça Juana'ya döndü, inciye ona uzattı. Juana onun yanındaydı. Küçük bir ölü taşıyan bohça hâlâ omzundaydı. Bir an Kino'nun elindeki inciye baktı, sonra gözleri Kino'nun gözlerine çevrildi, yumuşak bir sesle, "Hayır" dedi, "Sen..."

Ve Kino arkaya atıp gerdi kolunu; inciye olanca hızıyla fırlattı. Kino ile Juana onun fırlayıp gidişini seyrettiler. Batan

güneşin kızıl ışıkları altında göz kırpar gibi ışıldayarak uçuşuna baktılar. Fısıldayan suların sesini dinlediler. Yan yana durup incinin arkasından uzun uzun baktılar.

Ve inci o güzelim yeşil sulara batıp dibe indi. Yosunların yalpalanıp sallanan dalları çağırdı. Ona, gel diye seslendiler. Yüzeyindeki ışıklar yeşil ve çok güzeldi. Eğretilimsi deniz otlarının arasına, kumluk dibe çöktü. Dipte yürümekte olan bir yengeç küçük bir kum bulutu kaldırdı, o bulut yeniden dibe çöktüğünde inci artık yok olmuştu.

Derken incinin türküsü bir fısıltıya dönüştü, sonra da yitip gitti.

NOBEL ÖDÜLÜ steinbeck

BÜTÜN ESERLERİ 6

Amerikalı ünlü yazar John Steinbeck 1902'de Kaliforniya'da doğdu. Stanford Üniversitesinde okuyabilmek için ırgatlık, duvarcılık, laborantlık, gazetecilik gibi işlerde çalıştı. Daha sonra üniversiteyi bırakarak kendisini edebiyata verdi. İlk romanı, korsan Henry Morgan'ın yaşamını anlatan Altın Kupa'dır (1929). Yoğun bir duygusallığın egemen olduğu bu kitabından sonra Kaliforniya kentlerinin çarpıcı, acımasız ve başdöndürücü yaşam serüvenlerini anlatan romanlarıyla büyük ün yaptı (1935 - Yukarı Mahalle). 1939'da Pulitzer, 1962'de Nobel edebiyat ödüllerini alan Steinbeck'in hemen bütün eserlerinde zorlamasız, yapmacıksız bir yücelik görülür. Yalın gerçeğin lirizmle, şiirselliğin ince bir güldürüyle içiçe bulunması, romanlarına etkisini yitirmeyen bir canlılık kazandırdı.

Başlıca eserleri: Yukarı Mahalle, Sardalye Sokağı, Tatlı Perşembe, Alev, Al Midilli, İnci, Fareler ve İnsanlar, Mutsuzluğun Kışı, Cennet Çayırıları, Ay Battı, Gazap Üzümleri, Bilinmeyen Bir Tanrıya, Bitmeyen Kavga, Altın Kupa, Kısa Süren Saltanat, Aşk Otobüsü, Cennetin Doğusu.

Birçok eseri filme alınan Steinbeck, 1968'de öldü.

Genç inci avcısı Kino ile onun acılı ağıtıdır elinizdeki kitap. Kino'ya ve onun gibilere J. Steinbeck söylemiştir bu türküyü. Tanrı'nın her günü bir lokma ekmek için denize dalanların; diplerin ormanımsı kuytuluklarında elleriyle her kovuğu, her kaya altını yoklayarak inci toplayanların, anıtlaşan romanıdır. Bir sünger avcısı bunca zahmete niçin katlanır, bir lokma ekmek için değer mi? Ama, incinin en irisini yakalayıp birdenbire zenginleşmek umudu yok mu, işte o zaman değer, ucunda ölüm bile olsa... Ele geçirdiği o dev inciye kaptırır. Çünkü o, alışmıştır yoksulluğun türküsünü söylemeye. Acının, savaşın, ölümün türküsünü atalarından beri hep söyleyip durmuştur. Bu yazgı hiç değişmez.

J. STEINBECK'İN BÜTÜN ESERLERİ dizisindeki altıncı kitabını kıvançla sunuyoruz. Gerilimi, kurgusuyla hemen bir sokakta okuyacağınız bir başyapıt...